

Vysoká škola polytechnická Jihlava

katedra Cestovní ruch

**Strategický plán rozvoje města Humpolec
v oblasti cestovního ruchu**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Věra Nečadová

Martina Čápová

Jihlava 2009

Anotace

Cílem bakalářské práce je zpracování Strategie rozvoje města Humpolec v oblasti cestovního ruchu. Práce je členěna do dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část se zabývá problematikou cestovního ruchu, regionální politikou a vytvářením strategických rozvojových dokumentů. V praktické části je provedena analýza současné situace v cestovním ruchu ve zkoumané oblasti a její vyhodnocení formou SWOT analýzy. Na základě analýzy jsou formulovány cíle, priority a opatření včetně návrhu konkrétních projektů rozvoje cestovního ruchu v oblasti.

Annotation

The aim of the Bachelor work is the processing of the Strategical plan of the development of Humpolec town in the sphere of tourist trade. The structure of the work has two parts, theoretical and practical. The theoretical part is concerned with the problem of tourism, regional policy and with the producing of development of strategical documents. In the practical part, there is the analysis of present circumstances in tourism in the surveyed area and its evaluation is summed up in the SWOT analyse. On the basis of analysis, the objectives are suggested, priorities and steps and also the concept of concrete projects of tourism development in area.

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí bakalářské práce Ing. Věře Nečadové za odborné vedení práce, za cenné rady při tvorbě práce a za podporu a trpělivost při jejím vytváření. Děkuji také Zdeňce Augustové z Odboru tajemníka- oddělení regionálního rozvoje Městského úřadu v Humpolci za poskytnutí materiálů k tomuto tématu se vztahujících, možnost konzultací a osobních setkání za účelem diskuse o řešeném problému, dále pracovníkům Městského kulturního a informačního centra v Humpolci za jejich čas a ochotu při sdělování aktuálních informací týkajících se dané problematiky a velké díky patří také všem zaměstnancům Regionální rozvojové agentury Vysočina, z.s.p.o. za přínosné poznatky a získané dovednosti při vytváření práce.

Ráda bych poděkovala také své rodině a všem přátelům, bez jejichž podpory a pomoci by nemohla být práce dokončena.

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vyřešila samostatně s použitím literatury, kterou uvádím v seznamu.

V Humpolci dne 10.12. 2008

.....

Obsah

1 Úvod a cíl práce.....	7
1.1 Úvod do problematiky a cíle práce.....	7
2 Teorie k problematice cestovního ruchu.....	9
2.1 Vymezení místa cestovního ruchu a jeho podíl v národním hospodářství.....	9
2.2 Vymezení pojmu cestovní ruch.....	11
3 Cestovní ruch ve světě.....	14
3.1 Současná situace cestovního ruchu ve světě.....	14
4 Cestovní ruch v České republice.....	18
4.1 Historie cestovního ruchu a jeho současná situace.....	18
5 Cestovní ruch v kraji Vysočina.....	24
5.1 Turistické atraktivity a návštěvnost kraje Vysočina.....	24
6 Teorie k problematice programu rozvoje.....	27
6.1 Regionální politika a programové dokumenty.....	27
7 Praktická část.....	30
7.1 Vymezení zkoumaného území, přírodní podmínky a poloha oblasti.....	30
7.2 Obecná charakteristika města Humpolec	32
8 Cestovní ruch na Humpolecku.....	35
8.1 Potenciál cestovního ruchu.....	35
8.2 Předpoklady cestovního ruchu.....	36
8.2.1 Přírodní předpoklady.....	36
8.2.2 Kulturně- historické předpoklady.....	38
8.3 Základní turistická infrastruktura.....	40
8.3.1 Ubytovací zařízení.....	40
8.3.2 Stravovací zařízení.....	41
8.4 Doprovodná turistická infrastruktura.....	42
8.4.1 Sportovně- rekreační infrastruktura.....	42

8.4.2 Dopravní turistická infrastruktura.....	44
8.5 Druhy a formy cestovního ruchu na Humpolecku.....	46
9 SWOT analýza cestovního ruchu na Humpolecku.....	47
10 Strategie rozvoje cestovního ruchu na Humpolecku.....	53
10.1 Stanovení strategických cílů, priorit a opatření rozvoje CR.....	53
10.2 Priorita A.....	55
10.3 Priorita B.....	58
10.4 Priorita C.....	59
11 Katalog jednotlivých projektů	61
11.1 Návrhy nových produktů CR	61
11.1.1 Produkt č. 1: Strašidla z podhradí.....	61
11.1.2 Produkt č. 2: Středověký jarmark.....	61
11.1.3 Produkt č. 3: Po stopách slavných rodáků Humpolecka.....	62
11.1.4 Produkt č. 4: Chutě a vůně Humpolecka.....	62
11.2 Návrh rozvoje současných lokalit cestovního ruchu.....	63
11.2.1 Kostel sv. Mikuláše v Humpolci.....	63
11.2.2 Krytý bazén v Humpolci jako dostavba sportovního areálu.....	63
11.2.3 Rozhledna na hradě Orlíku.....	63
11.3 Návrh rozvoje nových lokalit cestovního ruchu.....	64
11.3.1 Kongresové centrum v Humpolci.....	64
11.3.2 Hipostezky.....	64
11.3.3 Rekonstrukce na ekofarmu.....	64
12 Závěr.....	66
SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	69
SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ.....	71
SEZNAM PŘÍLOH.....	72

1 Úvod a cíl práce

1.1 Úvod do problematiky a cíle práce

Cestovní ruch se za poslední roky stal velmi přínosným odvětvím pro hospodářství každého státu. V dnešní době najdeme i země, které jsou přímo závislé na příjmech z cestovního ruchu, například typické destinace jako Kanárské ostrovy, Polynésie, Karibské ostrovy či evropské ministáty San Marino, Monako, a další země. V těchto zemích se cestovní ruch stal vedoucím odvětvím hospodářství, je zdrojem finančních prostředků, poskytuje místním lidem zaměstnání a přispívá k celkovému rozvoji ekonomiky. Cestovní ruch má pozitivní vliv i na další odvětví národního hospodářství, zejména dopravu, obchod, stavebnictví, bankovníctví, telekomunikace, kulturu a sport.

Cestovní ruch se však stále vyvíjí spolu s rostoucí životní úrovní a změnami ve způsobu trávení volného času. Stává se perspektivním odvětvím a je zapotřebí jeho další rozvoj cíleně koordinovat. Rozvoj cestovního ruchu a jeho řízení znamená nejen hospodářský přínos, ale má i pozitivní vliv na zachování tradic, na ochranu životního prostředí a na poznávání se lidí a jejich kultur navzájem. Rozvoj cestovního ruchu je v současné době považován za jednu z priorit v řadě měst a regionů a z místních rozpočtů směřují významné částky do informačních systémů i do nezbytné infrastruktury. Ze všech oblastí rozvoje má v současnosti cestovní ruch nejbližší k vytvoření funkčních partnerství veřejného, soukromého i neziskového sektoru a současně se zde nachází nejvíce projektů připravených k realizaci skutečně regionálního a nadregionálního významu. Aktivita, které jsou a v nejbližší době budou realizovány, obvykle neslouží pouze k rozvoji cestovního ruchu, ale pomáhají i při tvorbě a udržení pracovních příležitostí a přispívají k rozvoji venkovských oblastí.

V neposlední řadě hraje cestovní ruch velmi pozitivní roli v rozvíjení a zlepšování podmínek v hospodářsky slabých oblastech. Vytváří nové pracovní příležitosti a finanční zdroje pro rozvoj takových území. Cestovní ruch je tak přínosným nejen pro místní obyvatelstvo, ale tvoří i zázemí, které zprostředkovává pro návštěvníky a turisty. Tím zároveň posiluje tamní identitu z hlediska hrdosti na místní tradice, zvyky a kulturu.

Pro rozvoj cestovního ruchu v České republice se vytváří strategické a programové dokumenty na úrovni státu, kraje, měst a obcí, které podporuje Ministerstvo pro místní rozvoj. Zásadními dokumenty pro rozvoj cestovního ruchu v České republice jsou především Koncepce státní

politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007–2013, dále Strategie hospodářského růstu a Strategie regionálního rozvoje.

Strategický plán rozvoje města v cestovním ruchu lze pokládat za významný koncepční dokument, jehož úkolem je analyzovat a zhodnotit současný stav cestovního ruchu ve vymezeném území, definovat cíle a priority rozvoje v cestovním ruchu a návazně navrhnout konkrétní aktivity a projekty pro jeho následný rozvoj v dalším období.

Cíl práce

Již třetím rokem studuji obor Cestovní ruch a zajímám se o problematiku jeho dalšího rozvoje. Proto jsem si za téma své bakalářské práce zvolila Strategický plán rozvoje města Humpolec v oblasti cestovního ruchu. Důvodem, proč jsem si toto téma zvolila je, že město Humpolec se stalo mým domovem, je to město, ve kterém bych chtěla pracovat a žít. Vzhledem ke svému studijnímu oboru a tématu bakalářské práce bych chtěla přispět k tomu, aby se město Humpolec a jeho nejbližší okolí úspěšně rozvíjelo v cestovním ruchu a stalo se tak vyhledávaným cílem spokojených a stále se vracejících turistů. Aby se město mohlo nadále v této oblasti rozvíjet, je zapotřebí mít zpracovaný strategický plán rozvoje. Takový dokument si město nechalo zpracovat Regionální rozvojovou agenturou Vysočina, z.s.p.o. v roce 2006. Strategie se mimo cestovní ruch zabývala i dalšími problémovými okruhy jako Sociální infrastruktura a vzdělání; Podnikání a podnikatelské prostředí a Technická dopravní infrastruktura s životním prostředím. Se zpracováním podobných strategických dokumentů rozvoje měst jsem se setkala ve výše zmíněné agentuře, kde jsem byla na semestrální praxi. Měla jsem možnost blíže poznat, jak se takový dokument rozvoje vytváří a sama se na určitých částech strategie podílet. Musím říci, že práce byla pro mě velkým přínosem a získané dovednosti bych ráda uplatnila v mém budoucím profesním životě. Svou bakalářskou prací bych tedy chtěla zúročit získané dovednosti ze semestrální praxe a zároveň s ní přispět k realizaci rozvoje cestovního ruchu na Humpolecku.

Hlavním cílem mé práce je analýza současného stavu cestovního ruchu na Humpolecku, ve které budou mimo jiné zmapovány současné navštěvované lokality cestovního ruchu. Výsledky vyhodnocení cestovního ruchu shrnu ve SWOT analýze, kterou rozdělím do pěti oblastí: přírodní předpoklady; turistická infrastruktura a atraktivita území; služby a produkty cestovního ruchu, akce; informace, komunikace a marketing; a oblast lidských zdrojů a financování. Na základě této analýzy stanovím cíle rozvoje cestovního ruchu ve zkoumané oblasti a navrhu jednotlivé priority, opatření a aktivity. Dalším cílem mé práce je katalog s konkrétními návrhy rozvoje cestovního ruchu současných lokalit i možné návrhy lokalit nových, pro cestovní ruch vhodných.

2 Teorie k problematice cestovního ruchu

2.1 Vymezení místa cestovního ruchu a jeho podíl v národním hospodářství

Národní hospodářství se obvykle dělí na tři základní hospodářské sektory. Prvním sektorem je primární sektor (též také primér nebo prvovýroba) a zahrnuje odvětví bezprostředně využívající přírodní zdroje jako je rybolov, zemědělství, lov a těžba surovin (včetně dřeva). Dalším sektorem je sekundární sektor (sekundér, druhovýroba), který zahrnuje všechna odvětví zpracovatelského průmyslu a také stavebnictví a nákladní dopravu. Posledním ze základních sektorů je terciární sektor (terciér, služby) nazývaný také jako obslužná sféra. Zahrnuje všechny druhy služeb- školství, zdravotnictví, státní správu, osobní dopravu a další nevýrobní činnosti. Služby jsou nevýrobní činnosti, při nichž jedna skupina lidí poskytuje služby jiné skupině. Služby se poskytují prostřednictvím různých obslužných zařízení. Patří k nim obchody, nemocnice, školy, kulturní zařízení, sportovní a rekreační zařízení, restaurace, hotely, kavárny. Dále sem patří obecní, městské, okresní i státní úřady, finanční instituce, sociální zařízení (domovy důchodců, dětské domovy, domy s pečovatelskou službou), církevní organizace a mnohé další. Řadí se sem i osobní doprava.

Vymezit místo odvětví cestovního ruchu v národním hospodářství není jednoduché. V cestovním ruchu se totiž při zabezpečení služeb pro účastníky vzájemně prolínají činnosti několika odvětví národního hospodářství. Časté jsou názory, že cestovní ruch není samostatné odvětví, ale jen výsledek služeb jiných odvětví, jako jsou doprava, stravování a ubytování. Opačné názory uvádí cestovní ruch jako průmysl, který se skládá ze služeb cestovních kancelářů a cestovních agentur.

Podle PETRŮ, Z. (1999) je „odvětví cestovního ruchu“ možné označit za samostatné národohospodářské odvětví, protože splňuje následující základní kritéria:

- specializace ekonomických a ostatních společenských funkcí,
- speciální kvalifikační úroveň pracovníků,
- specifický charakter materiálně-technické infrastruktury.“ [1]

Naopak, jak uvádí HOLEČEK, M. a kol. (2001) „cestovní ruch se řadí do terciární sféry národního hospodářství a zahrnuje činnosti několika odvětví národního hospodářství jako ubytování, stravování, osobní dopravy.“ [2] Cestovní ruch podle něj tedy není samostatným hospodářským odvětvím.

Cestovní ruch patří k významným složkám světové ekonomiky i hospodářství jednotlivých států. Ve druhé polovině 20. století působily na jeho rozvoj příznivě tři důležité podmínky- růst fondu volného času, růst průměrných příjmů u většiny obyvatel vyspělých zemí a v neposlední řadě delší období míru ve většině států světa. Cestování se stalo běžnou součástí životního stylu velkého počtu lidí, zejména ve vyspělých státech. V současné době se cestovní ruch řadí ve světovém měřítku k nejrychleji rostoucím odvětvím. Cestovního ruchu se účastní stále více lidí a zároveň rostou i příjmy z cestovního ruchu. Kromě výnosů plynoucích přímo z ubytovacích, stravovacích a rekreačních služeb rostou díky cestovnímu ruchu i příjmy ze všech ostatních druhů služeb, z prodeje potravin a jiných průmyslových výrobků.

Cestovní ruch je pro mnoho zemí důležitým zdrojem finančních prostředků. Jak uvádí HOLEČEK a kol. (2001) „v jednotlivých zemích nalezneme některé oblasti, které jsou silně zaměřeny na poskytování služeb cestovního ruchu. Ten pro ně tvoří vedoucí hospodářské odvětví, hlavní zdroj příjmů obyvatel i oblasti a hlavní zaměstnání obyvatel. Mezi tyto oblasti patří například Havajské ostrovy v rámci USA, dále Kanárské ostrovy v rámci Španělska nebo i některé kantony ve Švýcarsku. V takových oblastech počet návštěvníků převažuje počet místních obyvatel celoročně nebo pouze sezónně i několikanásobně.“ [2] Silně závislými státy na cestovním ruchu jsou i evropské ministáty jako například San Marino, jehož plocha se rovná pouze jedné osmině rozlohy Prahy. Pro tuto zem, která je ze všech stran obklopena italským územím, znamená vysoký příliv turistů, že cestovní ruch stojí v příjmech státu jednoznačně na prvním místě.

Měřítkem pro ekonomickou úspěšnost obvykle bývá saldo cestovního ruchu. Znamená rozdíl mezi příjmy a výdaji v zahraničním cestovním ruchu. Takový pohyb platebních prostředků se vyjadřuje v soustavě platebních bilancí. Platební bilance státu je vztah mezi součtem peněžních příjmů, které přicházejí do národní ekonomiky ze zahraničí, a součtem peněžních výdajů do zahraničí. Rozdíl obou stran platební bilance tvoří aktivní, pasivní nebo vyrovnané saldo. UNWTO (Světová organizace cestovního ruchu) definuje výdaje na cestovní druh jako „celkové spotřební výdaje vynaložené návštěvníkem nebo jménem návštěvníka pro účely pobytu a během pobytu na určitém místě.“ Příjmy z cestovního ruchu UNWTO pak definuje „jako výdaje návštěvníků vynaložené v dané zemi včetně jejich plateb národním dopravcům zabývajícím se mezinárodní dopravou.“ [7] Cestovní ruch má samozřejmě kromě přímých ekonomických efektů i další, nemateriální klady. Je to především radost turistů z poznání jiných zvyklostí, kultur, krás přírody i historických památek.

2.2 Vymezení pojmu cestovní ruch

Existuje řada definicí cestovního ruchu. Do dnešní doby nebyla přijata konečná, všeobecně závazná a celosvětově vyhovující definice. Například podle UNWTO, která udává metody pro současnou statistiku světového ruchu, je cestovní ruch „činnost lidí, spočívající v cestování a pobytu mimo jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho uceleného roku za účelem využití volného času, obchodu a za jinými účely.“ [4] Definice podle výkladového slovníku Cestovní ruch PÁSKOVÁ, ZELENKA (2002) uvádí cestovní ruch jako „souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu, souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejných aktivit (politika CR, propagace CR, regulace CR, mezinárodní spolupráce apod.) a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity.“ [3] Autoři tak tuto definici CR rozšiřují dle UNWTO o průmysl cestovního ruchu a další složky. Průmysl cestovního ruchu jsou podle UNWTO, „zařízení poskytující služby a zboží návštěvníkům, včetně ubytování, stravování, dopravy, cestovních kanceláří a agentur, atrakcí a jiných odvětví hospodářství zabezpečující návštěvníky.“ [4] Činnosti směřující k uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu se nazývají služby cestovního ruchu. Zahrnují služby dopravní, stravovací, ubytovací, průvodcovské služby, ale i prodej suvenýrů a upomínkových předmětů, map a literatury, organizování zájezdů, kulturních programů atd.

Z výše uvedených definic lze odvodit základní rysy cestovního ruchu:

- dočasnost změny místa stálého bydliště,
- dočasnost pobytu mimo místo stálého bydliště,
- nevýdělečný charakter cesty a pobytu,
- aktivní trávení volného času a
- vztahy mezi lidmi, jež cestovní ruch vyvolává.

Základní dělení cestovního ruchu - druhy a formy cestovního ruchu

Po přečtení několika českých literárních zdrojů týkajících se problematiky CR jsem dospěla k závěru, že v označování druhů a forem CR není shoda. To, co jeden autor označí za formy, jiný označí za druhy a naopak.

Nejčastěji se však používá toto třídění: formy CR se dělí podle motivu k účasti na CR a druhy se dělí dle průběhu CR a způsobu jeho realizace v závislosti na geografických, ekonomických a jiných podmínkách.

Formy CR

1) Základní formy CR

- pobytový
- poznávací

2) Specifické formy CR

- rekreační
- sportovní
- kulturně- poznávací
- přírodní turistika
- lázeňský
- kongresový
- incentivní
- náboženský
- a další (např. nákupní turistika, etnický CR, sociální CR,...)

Druhy CR

1) Podle doby pobytu

- krátkodobý
- dlouhodobý

2) Podle počtu účastníků

- individuální
- skupinový

3) Podle způsobu zabezpečení služeb

- organizovaný
- neorganizovaný

4) Podle původu hosta a místa realizace CR

- domácí
- zahraniční- aktivní, pasivní a tranzitní

5) Podle ostatních kritérií (podle věku účastníků, podle rozložení během roku, podle dopadu na životní prostředí aj.)

3 Cestovní ruch ve světě

Cestovní ruch se ve svých různých formách a druzích v současnosti vyskytuje víceméně v celém světě. V cestovním ruchu lze rozlišit oblasti a státy, které jsou zdrojem účastníků cestovního ruchu a země, které jsou jejich cílem.

Jako cílové oblasti, označované jako destinace cestovního ruchu se uvádí lokality, kam směřují účastníci cestovního ruchu.

Jako zdrojové oblasti se pak označují ty státy, odkud pochází nejvíce účastníků cestovního ruchu. Dá se říci, že to jsou jádrové oblasti světa zahrnující vyspělé státy s vysokou životní úrovní.

3.1 Současná situace cestovního ruchu ve světě

Cestovní ruch byl v roce 2007 podpořen silným růstem světových ekonomik zejména novými trhy a rozvíjejícími se zeměmi. V celosvětovém měřítku bylo zaznamenáno rekordních 898 milionů zahraničních turistů, celkově se jedná o nárůst v objemu 6 % od roku 1980.

Nejvyšší nárůst byl zaznamenán na Středním východě, kde meziročně vzrostl počet zahraničních turistů o 13 %. Evropu navštívilo v roce 2007 celkem 480 milionů zahraničních turistů a na světovém trhu se podílí 53 %, tím se Evropa dlouhodobě řadí mezi nejstabilnější regiony na poli rozvoje cestovního ruchu. V návaznosti je třeba zmínit, že Evropa je nejvíce závislá na cestovním ruchu v rámci kontinentu – 87 % všech zahraničních turistů tvoří samotní Evropané, 6 % tvoří turisté ze Severní a Jižní Ameriky a 4 % se podílí turisté z Asie a oblasti Pacifiku. Na základě analýzy statistických údajů prezentovalo UNWTO prognózu pro rok 2008, která počítá s trvalým ale mírnějším nárůstem v návaznosti na pomalejší ekonomický růst. Vedle toho bude cestovní ruch v Evropě ovlivněn i rozšiřováním Schengenského prostoru, zavedením měny euro do dalších evropských zemí, plánovanými významnými sportovními a kulturními událostmi v rámci Evropy, dalším oslabováním amerického dolaru a naopak posilováním eura. [8]

Navštěvované lokality ve světě

- Severní a Jižní Amerika

Po Evropě je nejdůležitější oblastí cestovního ruchu Severní Amerika. Mezi účastníky cestovního ruchu převládají obyvatelé Spojených států. Ze zámoří sem jezdí především Japonci a turisté ze západní Evropy. Nejnavštěvovanějšími oblastmi jsou Florida, Kalifornie a Havajské ostrovy. Turisty lákají také přírodní krásy národních parků ve Spojených státech i v Kanadě.

Turistickými cíli jsou často i velká města, zejména New York nebo Washington. Při pobřeží Karibského moře v Latinské Americe se nachází další významná oblast cestovního ruchu. Tropické klima poskytuje výborné podmínky pro pobyty u teplého moře po celý rok na ostrovech (Dominikánská republika, Kuba a Jamajka) i na středoamerickém pobřeží (Mexiko). Památky předkolumbijských kultur lákají turisty v zemích Střední a Jižní Ameriky (Peru, Mexiko ad.).

- Asie

Asie nabízí návštěvníkům mnoho zajímavých míst. Příjezdům turistů však brání zejména politická nestabilita v některých oblastech. Největší podíl připadá na východní a jihovýchodní Asii. Mezi turistické ráje patří Japonsko, Čína a Thajsko. Nelze opomenout ani nejvyšší pohoří světa Himaláje a další sousední pohoří. Velkým lákadlem pro turisty jsou i tropické ráje jako Jáva, Bali nebo Borneo.

- Afrika

Afrika nemá tak dobré předpoklady pro cestovní ruch, především politická nestabilita v určitých částí kontinentu, hygienická rizika a dopravní odlehlost snižují počet návštěvníků. CR je vázán především na přírodní pozoruhodnosti, nejnavštěvovanější jsou národní parky v jižní Africe a pobřeží Středozemního moře. K přitažlivosti Afriky přispívá kulturní odlišnost obyvatel, pestrost jeho etnického složení a způsobů života.

- Austrálie a Oceánie

Austrálie je oblastí cílovou i zdrojovou a má silný domácí cestovní ruch. Australané vyjíždějí často do jiných světadílů, hlavně do východní Asie a Oceánie. Mnoho Australanů míří do Evropy, do míst, odkud pocházejí sami nebo jejich předci. Cizinci do Austrálie přijíždějí nejčastěji ze Severní Ameriky, Japonska a z Evropy nejvíce z Velké Británie. Zahraniční návštěvníci pak nejčastěji směřují do velkých měst (Sydney, Melbourne, Perth, Brisbane nebo Darwinu). Ve vnitrozemí poutají pozornost národní parky, například Uluru s proslulým skalním masivem Ayers Rock. Nejznámějším střediskem CR ve vnitrozemí je Alice Springs. Na pobřeží zahraniční turisté vyhledávají nejvíce oblast Velké útesové bariéry s čistým mořem, korálovými útesy a s vynikajícími podmínkami pro potápění a podmořský lov.

Velmi atraktivní turistickou destinací je samozřejmě Oceánie. Teplé moře s krásnými plážemi, vzdálenost a izolace od rušných center CR, folklor místních obyvatel lákají mnoho turistů.

Z ostrovů a souostroví mají nejintenzivnější CR státy Fidži a Tonga, Americká Samoa a hlavně Francouzská Polynesie.

Cestovní ruch v Evropě

Evropa je nejdůležitější světovou oblastí cestovního ruchu, soustřeďuje více než polovinu veškerých účastníků světového cestovního ruchu včetně návštěvníků z jiných světadílů. Také se podílí 50 % na celosvětových příjmech z cestovního ruchu. Evropu navštívilo v roce 2007 celkem 480 milionů zahraničních turistů, na světovém trhu se tak podílí 53 %.

Evropa dlouhodobě patří mezi nejstabilnější regiony na poli rozvoje cestovního ruchu. Je nejvíce závislá na cestovním ruchu v rámci kontinentu – 87 % všech zahraničních turistů tvoří samotní Evropané, 6 % tvoří turisté ze Severní a Jižní Ameriky a 4 % se podílí turisté z Asie a oblasti Pacifiku. [8]

Navštěvované lokality v Evropě

Rozsáhlou a významnou oblastí cestovního ruchu je oblast Středozevního moře. Tato oblast láká návštěvníky svým subtropickým podnebím s teplým mořem, krásnou přírodou a četnými kulturněhistorickými zajímavostmi. Samozřejmostí je vysoká kvalita nabízených služeb cestovního ruchu. Podnebí umožňuje dlouhou sezonu od jara do podzimu. Hlavními cíli jsou Itálie, Francie a Španělsko.

Další důležitou oblastí cestovního ruchu je alpská oblast. Nejnavštěvovanějšími zeměmi jsou Rakousko a Švýcarsko. Hlavní sezonou je zde zimní období s dobrými podmínkami pro zimní sporty. Většina středisek však nabízí i letní turistickou nebo lázeňskou sezonu. Ta je ovšem kratší, obvykle trvá dva měsíce. Intenzivní cestovní ruch se také soustřeďuje ve velkých evropských metropolích jako je Paříž, Londýn, Řím a také Praha. Tyto cíle lákají návštěvníky především historickými památkami, kulturními zařízeními, jsou také i cíli profesionálně zaměřené turistiky, kongresové turistiky.

Zatímco ve Středomoří a v Alpách dominují mezi účastníky cestovního ruchu Evropané, evropské metropole navštěvují především mimoevropští turisté.

S výhledem do budoucnosti by měl být počet turistů přijíždějících v roce 2020 do Evropy 717 milionů, což je například o 381 milionů více než v roce 1995. Největší přísun návštěvníků bude podle prognóz především do střední a východní Evropy (223 milionů) a do Středomoří (212 milionů).

V posledních letech se stala oblíbeným cílem zahraničních turistů i Česká republika, především pak Praha.

4 Cestovní ruch v České republice

4.1 Historie cestovního ruchu a jeho současná situace

Podíváme-li se do historie cestovního ruchu u nás, zjistíme, že se u nás rozvíjel už v 19. století. V období romantismu se začalo rozvíjet horolezectví, vznikaly horské boudy, pořádaly se výlety do přírody a také začaly vznikat první turistické spolky, nejznámější- Klub českých turistů byl založen roku 1888. Rozšiřování veřejné dopravy, zkracování pracovní doby, růst volného času i mezd, to vše přispívalo k rozvoji cestování na přelomu století.

V období 1. světové války nastal u nás útlum cestovního ruchu, avšak po jejím skončení nastalo rychlé oživení. Češi cestovali především na Slovensko a obdivovali krásy Podkarpatské Rusi. Přijíždělo stále více cizinců, rozvíjelo se lázeňství a začaly vznikat nové turistické organizace, které propagovaly pobyty v přírodě, táboření, lyžování, cyklistiku a vodní sporty. Ve 30. letech minulého století nastal i rozvoj dnes velmi oblíbeného chataření a chalupaření.

Během 2. světové války nastal opět další útlum. Po skončení války, v 50. letech 20. století, došlo k likvidaci cestovních kanceláří, ke znárodňování hotelů a k omezení zahraničního cestovního ruchu. Důsledkem tohoto nastal u nás rozmach chataření, chalupaření a podnikových rekreací. Vpád okupačních vojsk a období normalizace se opět nepříznivě projevilo na rozvoji cestovního ruchu. Teprve 80. léta minulého století přinesla uvolňování mezinárodního napětí, které se přenášelo i do sféry cestovního ruchu. Uvolnění politické situace po listopadu 1989 přineslo okamžitý efekt ve velkém rozmachu pasivního cestovního ruchu, tj. výjezdů našich občanů za hranice. V socialistickém Československu byl totiž silně omezen výjezd do zahraničí, ať už z politických nebo ekonomických důvodů. Cestovat se mohlo pouze do tzv. zemí socialistického tábora- bývalé Jugoslávie, Bulharska, Maďarska, Rumunska a bývalé NDR. Proto po otevření hranic v roce 1989 rapidně vzrostl počet výjezdů. Snížil se počet cest do té doby směřujících do tradičních cílových zemí a naopak silně stoupl počet našich občanů cestujících do států západní a jižní Evropy.

V dalších letech u nás narůstal i domácí cestovní ruch. Způsobilo to postupné opadávání nadšení z otevření hranic a z možnosti volného výjezdu za hranice a zhoršená ekonomická situace na konci 90. let 20. století. Domácí cestovní ruch přinesl budování kvalitnějších ubytovacích zařízení, stravovacích zařízení, zdokonalení komunikací, sportovních, kulturních a informačních služeb. Domácí cestovní ruch také přispěl k přenášení zájmu mimo jiné z oblasti Prahy na regiony. Podporuje vyhledávání nových lokalit dosud nezatížených cestovním ruchem. Jak uvádí

HOLEČEK, M. a kol. (2001) „s tím souvisí světově ojedinělé rozšíření chatařství a chalupaření, tzv. druhého bydlení. Rozmohlo se v druhé polovině 20. století, nejdříve v okolí velkých měst, dnes prakticky už po celé zemi. Česká krajina je pro tento druh pobytové rekreace a cestovnímu ruchu příznivá díky svým horám, údolím, skalním útvarům, lesům, vodám a řek, rybníkům a nádržím i husté síti cest a drobných sídel. Rozvoj druhého bydlení má velký význam pro záchranu domovního fondu v pohraničí a ve venkovských oblastech s klesající hustotou trvalého zalidnění.“ [2] Dá se říci, že i v dnešní době je chataření velmi oblíbené a jeho rozvoj stále pokračuje.

Současná situace v cestovním ruchu

Česká republika patří mezi významné destinace v Evropě především díky atraktivitě svých historických památek, přírodních krás a zajímavostí a kultury. Nabídku cestovního ruchu ČR je možné členit do následujících tematických oblastí:

- městský a kulturní cestovní ruch
- dovolená v přírodě,
- sportovní a aktivní dovolená
- lázeňské pobyty a
- kongresový cestovní ruch. [16]

V České republice se nachází mnoho historických, kulturních a technických památek, včetně památek zapsaných do seznamu UNESCO. Existuje hustá a dobře značená síť vzájemně propojených turistických tras. Česká republika má rovněž jedinečnou šanci uplatnit se na trhu cestovního ruchu nabídkou zcela nových produktů (např. sportovní turistiky a cykloturistiky, kulturního cestovního ruchu a produktů, které jsou šetrné k přírodě). Velmi výhodné podmínky u nás nabízí také venkovský cestovní ruch – ekoturistika, agroturistika a ekoagroturistika.

Navštěvované lokality cestovního ruchu v České republice

Agentura CzechTourism sestavila žebříček turistických míst s nejvyšší návštěvností za rok 2007 (viz Tabulka 1). Téměř všechny významné turistické cíle zaznamenaly v minulém roce růst zájmu, a to v průměru o 12 %. Nejoblíbenějším turistickým cílem v Česku zůstává i nadále Pražský hrad. Dotahuje se na něj však pražská zoologická zahrada, která se netají ambicemi stát se jednou z nejlepších zoo na světě. [9]

Nejnavštěvovanějším muzeem roku 2007 se stalo Národní muzeum, které tak předčilo Židovské muzeum v Praze. To se přitom tímto přídomek doposud chlubilo. Mezi hrady a zámky vede v oblibě Pražský hrad a zámek v Českém Krumlově. Z přírodních krás zase nejvíce přitahují jeskyně Moravského krasu. [9]

Šest z deseti nejnavštěvovanějších cílů se nachází v Praze. Největšími skokany roku 2007 byly zoo v Lešné u Zlína, která zaznamenala o 23 % vyšší návštěvu než v roce 2006 a zoo s botanickou zahradou v Plzni, která skončila na 10. místě. Největší odliv platících návštěvníků naopak zaznamenal Pražský hrad. [9] Největší nárůsty návštěvnosti zaznamenaly zoologické zahrady, v průměru o 15 % a v některých případech dokonce až o čtvrtinu. Mezi desítkou nejlepších se tak ocitly hned čtyři. Nejnavštěvovanější industriální památkou je pivovar Plzeňský Prazdroj, který se v roce 2007 stal prvním českým certifikovaným místem Evropské cesty průmyslového dědictví. [9]

Tabulka 1: Nejnavštěvovanější turistická místa za rok 2007

	Turistický cíl	Počet návštěvníků
1.	Pražský hrad	1 420 000
2.	ZOO Praha	1 270 000
3.	Národní muzeum, Praha	687 000
4.	Židovské muzeum, Praha	674 000
5.	Národní galerie, Praha	571 000
6.	ZOO Dvůr Králové	542 000
7.	ZOO Lešná	503 000
8.	Památník Terezín	470 000
9.	Staroměstská radnice, Praha	433 000
10.	ZOO a botanická zahrada Plzeň	402 000

Zdroj: [Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism (ČCCR)]

Nejnavštěvovanější Zoo v ČR

1. Zoo Praha
2. Zoo Dvůr Králové
3. Zoo Lešná
4. Zoo Plzeň
5. Zoo Olomouc

Nejnavštěvovanější hrady a zámky v ČR

1. Státní hrad a zámek Český Krumlov
2. Státní zámek Lednice
3. Státní zámek Hluboká nad Vltavou
4. Státní hrad Karlštejn
5. Arcibiskupský palác a zahrady v Kroměříži

Nejnavštěvovanějších muzea a galerie v ČR

1. Národní muzeum, Praha
2. Židovské muzeum, Praha
3. Národní galerie, Praha
4. Památník Terezín
5. Valašské muzeum v přírodě

Nejnavštěvovanější památkové objekty v ČR

1. Pražský hrad
2. Staroměstská radnice
3. Chrám sv. Mikuláše, Praha
4. Rozhledna Petřín, Praha
5. Kostnice v Kutné Hoře – Sedlci

Nejnavštěvovanější technické památky v ČR

1. Plzeňský Prazdroj
2. TV věž Žižkov
3. Škoda Auto muzeum, Mladá Boleslav
4. Hornické muzeum Příbram
5. Hornické muzeum OKD, Ostrava [9]

Postavení ČR v současné ekonomice České republiky

Podíváme-li se na současné postavení cestovního ruchu u nás, zjistíme, že cestovní ruch je významným faktorem české ekonomiky- lze ho vyčíslit výší devizových příjmů ČR z příjezdového cestovního ruchu. V roce 2007 tyto příjmy dosáhly hodnoty 133,8 mld. Kč. Devizové příjmy z cestovního ruchu pozitivně ovlivňují platební bilanci ČR, zejména bilanci služeb. V roce 2007 dosáhlo saldo devizových příjmů z cestovního ruchu 60,3 mld. Kč a podíl devizových příjmů z cestovního ruchu na devizových příjmech ze služeb činil 39 %. Na exportu se v roce 2007 devizové příjmy z cestovního ruchu podílely 5,4 %. [10]

Jak dokazuje tisková zpráva MMR z 9. září 2008 o vývoji cestovního ruchu za první pololetí 2008, byl zaznamenán další nárůst devizových příjmů z cestovního ruchu. V letošním roce vzrostla tato částka už na 65 430,5 mil. Kč. [11]

Výsledky za první pololetí 2008 (údaje MMR) ukazují, že Praha mírně ztrácí ve prospěch regionů v celkovém podílu zahraničních návštěvníků, kteří přijedou do České republiky. Podle zjištění MMR je 92 % zahraničních návštěvníků u nás spokojeno. Nejpočetnější skupinu zahraničních návštěvníků představují turisté s minimálně jedním přenocováním v ČR (44 %). Jejich počet se v prvním pololetí 2008 meziročně zvýšil o 5,6% (o 243 tisíc). [11]

Počet zahraničních turistů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních meziročně vzrostl o 3,6 % (o 109 tis.). Nejvíce jich přijíždí ze států sousedících s ČR (47 %), nejčastěji z Německa (21 %). Početnou skupinu turistů představují rovněž Britové (15 %). Hlavními důvody návštěvy jsou rekreace a zábava (48 %), práce (24 %) a návštěva příbuzných a známých (22 %). Vůbec první návštěvu ČR absolvovalo 34 % zahraničních turistů a největšímu zájmu se tradičně těší Praha. [11]

Zahraniční turisté v Česku přenocovali v průměru čtyři noci, nejčastěji v hotelech, čtvrtina se ubytovala bezplatně. Jejich průměrné celkové výdaje v prvním pololetí 2008 na osobu a den činily 2 200 Kč. V meziročním srovnání jejich výdaje mírně poklesly (1,2 %). Největší část výdajů zahraničních turistů připadá na stravování v restauracích, nákup zboží a ubytování.[11]

Druhou nejpočetnější skupinu zahraničních turistů představují jednodenní návštěvníci (42 %). Jejich počet se ve srovnání se stejným obdobím loňského roku naopak snížil o 5,4 %. Tito návštěvníci k nám přijíždějí výhradně ze sousedních států - nejvíce z Německa (62 %) a nejčastěji za nákupy (74 %). Průměrné celkové výdaje jednodenních turistů v prvním pololetí 2008 na osobu a den činily 1 870 Kč (meziroční pokles o 2,9 %). [11]

Poslední skupinu zahraničních návštěvníků představují tranzitující návštěvníci (osoby, které ČR pouze projíždějí a hlavním cílem je jiný stát). Ti se na celkovém počtu zahraničních návštěvníků podílejí 14 %. Jejich počet se ve srovnání se stejným obdobím loňského roku snížil o 2,1 %. Nejčastěji se jedná o Poláky (41 %). [11]

Do budoucna by se Česká republika měla stát v roce 2020 jednou z desíti nejnavštěvovanějších destinací cestovního ruchu na světě. Odhadovaný počet přijíždějících turistů je 44 milionů.

5 Cestovní ruch v kraji Vysočina

5.1 Turistické atraktivity a návštěvnost kraje Vysočina

Co se týče cestovního ruchu na Vysočině, lze říci, že nejlepší předpoklady tato oblast nabízí pro:

- městskou turistiku (návštěvy kulturních památek spojené se zábavou a společenskými akcemi)
- ekologicky šetrné pobyty ve venkovském prostředí (agro- a ekoturistika)
- sportovně zaměřené pobyty (zimní lyžařská turistika, cykloturistika, vodácká turistika apod.) [12]

Region se může pyšnit bohatou nabídkou turistických atraktivit mezinárodního významu. Patří mezi ně zejména kulturní památky zapsané na Seznamu světového dědictví UNESCO:

- Telč – historické jádro města (od 4. 12. 1994)
- Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou (od 17. 12. 1994)
- Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči (od 3. 7. 2003) [12]

Dalšími významnými turistickými atraktivitami jsou městské památkové rezervace Jihlava a Pelhřimov, hrad Pernštejn, z ostatních historických měst a památek dále Havlíčkův Brod, Třebíč, Želiv, Třešť, Moravské Budějovice, Polná, Humpolec, Velké Meziříčí, Doubravník, Nové Město na Moravě, jakož i řada dalších měst i obcí, na jejichž území jsou zajímavé kulturní nebo technické památky, nebo kde se díky obětavosti místních obyvatel udržují důležité folklórní tradice. [12]

Z dalších významných kulturně historických památek je možno jmenovat zámky Kámen, Jaroměřice n. Rokytnou, Náměšť n. Oslavou, Telč, Brtnice, Luka n. Jihlavou, Polná, Třešť, Třebíč, Budišov, Golčův Jeníkov, Chotěboř, Světlá n. Sázavou, Žďár n. Sázavou, Velké Meziříčí, další významné církevní památky Křemešník, Želiv, Havlíčkův Brod, Jihlava, Telč, Stonařov, Brtnice, Kostelec, Mrákotín, Polná. V regionu se každoročně koná množství kulturních a sportovních akcí. Pro milovníky všech druhů sportů nabízí Vysočina nevyčerpatelný prostor. Krajina je protkána stovkami kilometrů turistických tras a cyklostezek. Kopcovitá krajina vytváří ideální podmínky i pro golf, který v poslední době nalézá stále více příznivců. K dispozici jsou tenisové kurty, squashové haly, surfaři naleznou svůj ráj u velkých vodních ploch. V zimě jsou zde ideální podmínky pro běžecké lyžování. [12]

Návštěvnost kraje Vysočina v období 2003–1. pololetí 2008

Návštěvnost kraje Vysočina je ve srovnání s jinými kraji poměrně nízká. V roce 2003 navštívilo Vysočinu 55,9 tis. zahraničních hostů. Cizinci tvořili jen 14 % ubytovaných hostů, což byl nejnižší podíl mezi kraji ČR (průměr ČR byl 45 % cizinců). Zvláště výrazně se snížila návštěvnost hostů z Německa, kteří však nadále zůstávají nejpočetnější skupinou zahraničních návštěvníků (29 % zahraničních hostů). Průměrná doba pobytu byla hostů z ČR byla v tomto roce 4,5 dne (stejná jako v ČR), hostů ze zahraničí 4,1 dne (v ČR průměrně 4,3 dne). [12]

Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních na Vysočině se v roce 2004 téměř nezměnil (na rozdíl od růstu v roce 2003) a činil 399 005 osob. Cizinců přijelo více než 64 tisíc, což je téměř o 15 % více než v předchozím roce. Přesto podíl cizinců zůstává nízký – na 6 návštěvníků z tuzemska připadá jeden host ze zahraničí. V tomto počtu samozřejmě chybí hosté ubytovaní u příbuzných, známých či v pronajatých bytech, tedy mimo hromadná ubytovací zařízení. Průměrná doba pobytu činila zhruba 4 dny. Ze zahraničí přijelo nejvíce návštěvníků z Německa a Slovenska. Ovšem zatímco před 5 lety přijíždělo téměř 8x více Němců než Slováků, nyní se počty hostů z těchto zemí postupně vyrovnávají. Na třetím místě se i v roce 2004 umístili hosté z Nizozemí, kteří předstihli počet turistů z blízkého Rakouska. Meziročně se zvýšil počet hostů např. i z Belgie, Francie, Itálie, Velké Británie nebo Japonska. V porovnání s jinými regiony je návštěvnost kraje Vysočina stále nízká. Méně hostů bylo v roce 2004 pouze v kraji Pardubickém a Ústeckém, méně cizinců bylo pouze v kraji Pardubickém. [13]

V roce 2005 navštívilo kraj Vysočina a ubytovalo se v některém z typů hromadných ubytovacích zařízení asi 390 tis. hostů, což znamená jednu z nejnižších hodnot v rámci krajů ČR. Pouze 15 % podíl cizinců (59 tis.) je druhý nejnižší v ČR, nejvíce zahraničních hostů přijíždí z Německa (28,1 %) a Slovenska (18,7 %), dále pak z Nizozemí. Specifická je návštěvnost hostů z Rakouska jako nejbližšího státu. Jeho hranice se v nejbližším místě přibližuje jen cca na 5 km od hranic kraje, přičemž i přes členství ČR v EU jde dosud o hranici mezi hospodářskými a společenskými systémy s různou životní úrovní i kupní silou obyvatel. Velkou část návštěvnosti hostů z Rakouska tvoří jen jednodenní či jen několikahodinové návštěvy s nízkými efekty pro podnikatele v cestovním ruchu („nákupní turistika“). V kraji bylo v tomtéž roce evidováno asi 1,2 mil. přenocování, z toho téměř 200 tis. přenocování cizinců. Nejvíce navštěvovanými okresy byly Žďár nad Sázavou a Jihlava. [14]

V roce 2006 navštívilo hromadná ubytovací zařízení v kraji Vysočina bezmála 410 tis. turistů, tj. 3,2 % z celkového počtu turistů, kteří navštívili hromadná ubytovací zařízení v ČR, což je třetí

nejnižší podíl z krajů ČR (po Pardubickém a Ústeckém kraji). Průměrný počet přenocování hostů (3,0) byl v roce 2006 na Vysočině o něco nižší než v ČR (3,3) a čtvrtý nejnižší ze všech krajů ČR (po Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji). [14]

Minulý rok zavítalo do kraje téměř 412 tis. hostů, z toho přes 63 tis. cizinců. Mezi zahraničními návštěvníky převažovali tradičně hosté z Německa (26,8 %) a Slovenska (24,8 %). Kraj Vysočina se na celkové návštěvnosti České republiky podílel 3,2 %.

Z dostupných aktuálních informací Českého statistického úřadu zavítalo do kraje Vysočina za 1. pololetí 2008 přes 181 tis. návštěvníků. Snížil se počet přijíždějících návštěvníků ze zahraničí, přes 10 %.

6 Teorie k problematice programu rozvoje

6.1 Regionální politika a programové dokumenty

Regionální politika vznikla ve Velké Británii počátkem 30. let minulého století. V České republice byla však do počátku devadesátých let téměř neznámým pojmem. V této době věnovaly vlády ČR hlavní pozornost řešení transformačních problémů na úrovni státu, které měly především makroekonomickou podstatu. K zásadnímu obratu v regionální politice ČR přišlo v druhé polovině 90. let, kdy narůstaly meziregionální rozdíly v socioekonomickém rozvoji a byla potřeba vytvořit systém regionální politiky i ve vazbě na přípravy vstupu naší země do EU. V roce 1998 přijala vláda ČR Zásady regionální politiky. Dalším zásadním dokumentem regionální politiky je Strategie regionálního rozvoje České republiky, přijaté 12. 7. 2000. Prvním zákonem, který se zabýval pouze regionálním rozvojem byl zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Přijetím tohoto zákona se ČR významně přiblížila k legislativní úpravě regionální politiky v rámci EU. Dalšími souvisejícími zákony je zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) a zákon 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). [5]

Téma mé bakalářské práce se dotýká problematiky strategického rozvoje v oblasti cestovního ruchu. Zásadními dokumenty pro rozvoj cestovního ruchu v ČR jsou Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007–2013, Strategie hospodářského růstu a Strategie regionálního rozvoje. Rozvoj cestovního ruchu musí respektovat možnosti území a limity jeho funkčního využití obsažené v Politice územního rozvoje a musí být v souladu s principy udržitelného rozvoje, Státní politikou životního prostředí 2004–2010 a ochranou přírody. [15]

Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007–2013 (dále jen „Koncepce“) navazuje na Koncepci státní politiky cestovního ruchu na období 2002–2007. Dne 5. 1. 2005 usnesením č. 23 schválila vláda ČR materiál "Postup realizace a aktualizace Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice do roku 2006". Tím byla aktualizována a zkrácena platná Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007–2013. V rámci tohoto usnesení vláda ČR uložila ministroví pro místní rozvoj předložit návrh nové Koncepce. Koncepce představuje střednědobý strategický dokument, který vychází především z možností cestovního ruchu v České republice a účinnými nástroji podněcuje jeho další rozvoj. [16]

Strategie hospodářského růstu České republiky je zásadním a přelomovým dokumentem pro českou ekonomiku. Strategie hospodářského růstu má být zastřešujícím dokumentem

pro veškeré ostatní dílčí i průřezové koncepce a politiky. Strategie hospodářského růstu vedle odvětvových přístupů usiluje i o vyvážený regionální hospodářský rozvoj, který bude zaměřen jednak na aktivizaci nedostatečně využívaného potenciálu a podporu hospodářského rozvoje regionů, jednak na snižování meziregionálních rozdílů a dále pak na pomoc ekonomicky slabším oblastem, jež by nebyly schopny zvládnout změny v ekonomické a sociální struktuře vlastními silami. [17]

Strategie regionálního rozvoje České republiky je střednědobý programový dokument, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje. Jeho rámcové zaměření je definováno v § 5 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

Strategické plány rozvoje města

V řadě českých měst a obcí existují nebo se zpracovávají rozvojové dokumenty, které mají obcím pomoci hledat optimální cestu k řešení existujících hospodářských, sociálních, demografických a jiných problémů a k pokud možno bezkonfliktnímu budoucímu rozvoji.

Strategický plán rozvoje města (mikroregionu) lze ve stručnosti charakterizovat jako významný koncepční dokument, jehož úkolem je sjednotit pohled na celkový rozvoj dotčeného území, definovat dlouhodobé cíle a priority a návazně dále navrhnout konkrétní projekty vč. způsobu realizace a financování. [18]

Hlavním cílem programu rozvoje je umožnit formulaci rozvojových programů a sestavení jejich priorit tak, aby byla co nejvíce eliminována ohrožení budoucího rozvoje města a naopak posíleny a rozvinuty jeho silné stránky. Program rozvoje by měl umožnit rozvoj podnikání a usměrnění osídlení příznivým směrem s ohledem na životní prostředí a zároveň respektování principu trvale udržitelného rozvoje. Program rozvoje města se skládá ze dvou částí. První část obsahuje podrobné analýzy a hodnocení města. Ve druhé části jsou uvedeny předpoklady, problémy, projekty a strategie rozvoje. [5]

Město Humpolec nezůstalo pozadu a v roce 2006 si nechalo zpracovat Strategický plán rozvoje města Humpolec na období 2006–2013. Byla vytvořena na základě shromážděných informací, profilu a SWOT analýzy města. V rámci strategického plánu rozvoje města byla stanovena vize města, která zní: „Město Humpolec chce být moderním dynamickým středoevropským městem s kvalitním a atraktivním prostředím pro život.“ Na tuto vizi pak navazují strategické cíle:

- Město chce posílit bezpečnost občanů, zkvalitnit technickou a dopravní infrastrukturu a životní prostředí ve městě a nabídnout občanům kvalitní vzdělání, sociální a zdravotní služby.
- Město chce zkvalitněním zázemí a atraktivní nabídkou programů posílit podmínky pro plnohodnotné využití volného času obyvatel v oblasti sportu a kultury.
- Město chce dále zkvalitňovat podnikatelské prostředí ve městě s ohledem na udržení zaměstnanosti místních obyvatel s ohledem na vyvážený rozvoj podnikání ve městě.
- Město chce vytvářet podmínky pro rozvoj cestovního ruchu jako významného faktoru rozvoje služeb a zaměstnanosti s ohledem na nezbytné zachování všech funkcí města pro spokojený život jeho obyvatel.
- Město chce dále posilovat svoji pozici jako přirozeného centra regionu a dlouhodobě podporovat funkce, které posilují regionální význam města v oblasti školství, kulturních a sportovních aktivit, lokalizaci služeb a administrativy.

Strategie města byla dále rozdělena podle stanovených problémových okruhů na jejichž základě byly navrženy priority, opatření a rozvojové aktivity. [19]

Problémovými okruhy byly stanoveny sociální infrastruktura a vzdělání; cestovní ruch; podnikání a podnikatelské prostředí a posledním okruhem byla technická a dopravní infrastruktura spolu s životním prostředím.

Na základě takto zpracované strategie jsem se rozhodla zvolit si za téma své bakalářské práce Strategický plán rozvoje města Humpolec v oblasti cestovního ruchu. Studuji obor Cestovní ruch, tato problematika mě zajímá a budoucnost tohoto odvětví ve městě Humpolci mi není lhostejná. Humpolec je město, kde bydlím, kde jsem studovala a kde chci také v budoucnu pracovat. Vzhledem k vybranému tématu mé bakalářské práce a studijnímu oboru získám o problematice cestovního ruchu v oblasti dostatek informací, kterými bych chtěla přispět k jeho úspěšnému rozvoji.

Při zpracování bakalářské práce vycházím z již zmíněného Strategického plánu rozvoje města Humpolec, který mi byl zapůjčen Městským úřadem v Humpolci. Zpracovaný problémový okruh cestovní ruch však rozšířím o své poznatky, vytvořím rozsáhlejší SWOT analýzu cestovního ruchu ve vymezené oblasti na jejímž základě navrhnou cíle Humpolecka v rozvoji CR priority, opatření a následné aktivity. Součástí strategie budou i vlastní návrhy konkrétních projektů pro rozvoj cestovního ruchu.

7 Praktická část

7.1 Vymezení zkoumaného území, přírodní podmínky a poloha oblasti

Město Humpolec je obcí s rozšířenou působností pod jehož správní obvod spadá 25 obcí (viz Obrázek 1). Takto vymezené území se také nazývá Humpolecko. Oblast se nachází v SZ části kraje Vysočina a spadá pod okres Pelhřimov. Na severní straně sousedí se Středočeským krajem, na východě s obcemi správního obvodu Havlíčkův Brod, na jižní straně sousedí se správním obvodem Jihlava a na západě má nejdelší hranici se správním obvodem Pelhřimov.

Obrázek 1: Mapa Humpolecka [20]

Přírodní podmínky a poloha oblasti

V geomorfologickém členění České republiky spadá Humpolecko do Hercynského systému a subsystému Hercynská pohoří. Dále je součástí provincie Česká vysočina a subprovincie Českomoravské. Krajina náleží svými přírodními charakteristikami k nejrozsáhlejší horopisné oblasti České republiky- Českomoravské vrchovině. Území spadá do celku Křemešnické vrchoviny. Část území náleží k podcelku Humpolecká vrchovina a k podcelku Želivská pahorkatina. Nadmořská výška území se pohybuje v rozmezí 523–663 m. Nejvyšším vrcholem je Krásná vyhlídka 663 m. Pro zdejší krajinu jsou typické mírně zvlněné terény.

Co se týče hornin, převládají krystalické břidlice, především ruly, vzniklé přeměnou původních sedimentů (pararuly) nebo vyvřelin (ortoruly) ve velké hloubce. K rulám se druží amfibolity, tj. horniny vzniklé vniknutím magmatu do starších hornin, např. do rul.

Krásnou malebnou krajinu dotváří rozsáhlé lesy, rybníky a menší vodní toky jako Želivka, Trnava a Hejlovka. Na těchto tocích jsou vybudované tři vodní nádrže- vodní nádrž Trnávka, Sedlická přehrada a vyrovnávací nádrž Vřesník. Do území zasahuje i vodní nádrž Švihov- zásobárna pitné vody pro celý Středočeský kraj i Prahu.

Zdejší podnebí je velmi příznivé s průměrnou roční teplotou 6–8 °C a s ročními srážkami kolem 600 mm. Vyšší polohy jsou chladnější a vlhčí.

Zdejší krajina spadá do oblasti chudé hercynské květeny, vyznačující se výskytem jen velmi malého počtu nenápadných druhů. Kdysi hojné původní bukové a jedlobukové lesy se uchovaly jen na velmi malých a nepřístupných stanovištích. V příznivých polohách byly tyto lesy nahrazeny smrkovými monokulturami. Dubové a dubohabrové lesy v nižších polohách byly přeměněny buď v monokulturní lesy, nebo v zemědělskou půdu.

7.2 Obecná charakteristika města Humpolec

Město Humpolec je dle zákona č. 128/2000 Sb. v platném znění základním územně samosprávným celkem s právní subjektivitou a vlastním majetkem. Od roku 2003 je obcí s rozšířenou působností, do jehož správního obvodu spadá 25 obcí.

Tabulka 2: Základní informace o městě Humpolec

Rozloha	228 km ²
Místní části	Brunka, Hněvkovice, Kletečná, Krasoňov, Lhotka, Petrovice, Plačkov, Rozkoš, Světlice, Světlický Dvůr, Vilémov
Spádové obce	Budíkov, Bystrá, Čejov, Hojanovice, Horní Rápotice, Hořice, Humpolec, Ježov, Jiřice, Kaliště, Kejžlice, Koberovice, Komorovice, Mladé Bříště, Mysletín, Pišť, Proseč, Řečice, Sedlice, Senožaty, Staré Bříště, Syrov, Vojslavice, Vysrtek, Želiv.
Počet obyvatel (1.1. 2007)	16 942
Hustota osídlení (1.1. 2007)	74 obyv/km ²
Oficiální název úřadu	Městský úřad Humpolec
Sídlo	Horní náměstí 300 396 01 Humpolec
IČO	00248266
Tel.	+ 420565518111 , + 420565518199
E-mail	posta@mesto-humpolec.cz (podatelna) urad@mesto-humpolec.cz (oficiální)
WWW stránky	http://podatelna.mesto-humpolec.cz (podatelna) http://www.mesto-humpolec.cz (oficiální)

Zdroj: [www.mesto-humpolec.cz]

Mikroregion Zálesí

Z pohledu rozvoje města Humpolec a jeho okolí nejen v cestovním ruchu je důležitá existence a činnost Svazku obcí mikroregionu Zálesí (dále jen mikroregion Zálesí). Mikroregion Zálesí vznikl dne 23.9. 1999 jako formace obcí, spojených kulturními a historickými tradicemi, ale také společnými problémy. Hlavním impulsem k založení sdružení byla možnost operativnějšího řešení těchto problémů, efektivnějšího čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu a z fondů EU. Sídlem svazku je město Humpolec.

Stručná charakteristika mikroregionu:

- Počet obcí: 18
- Počet obyvatel: cca 15 555
- Rozloha: cca 14 000 ha
- Členské obce: Budíkov, Bystrá, Čejov, Horní Rápotice, Humpolec, Kaliště, Keždice, Koberovice, Komorovice, Mladé Bříště, Mysletín, Řečice, Sedlice, Senožaty, Staré Bříště, Syrov, Vystřkov, Želiv

Společnost pro rozvoj Humpolecka, o.s.

Další důležitou organizací pro rozvoj oblasti je místní akční skupina Společnost pro rozvoj Humpolecka, o.s., jejímž zakladatelem je město Humpolec. Toto občanské sdružení je složeno ze zástupců obcí, vzdělávacích institucí, podnikatelů, nestátních neziskových organizací a dalších subjektů. Místní akční skupina má za cíl dle principu programu LEADER podporovat aktivity pro zlepšení kvality života, pomoci subjektům snáze dosáhnout na prostředky EU. V programovacím období 2007-2013 bude metoda Leader (tedy výběr projektů a rozdělování prostředků na místní úrovni) výrazněji podporována v rámci tzv. Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

Historie města Humpolec

Humpolec vznikl jako strážné místo uprostřed pohraničních hvozdů, kde vedla důležitá stezka vedoucí z Prahy na Moravu. První písemná zmínka o Humpolci je z r. 1178. Prvním známým držitelem města je řád německých rytířů, dále to byl do r. 1325 želivský klášter a poté křižovníci s červenou hvězdou. Velmi významně se do historie zapsal rok 1233, ke kterému se vztahuje první písemná zmínka o kostelu sv. Mikuláše založeného želivskými premonstráty.

Dalšími majiteli sídla se staly šlechtické rody, nejprve páni z Lipé a později z Dubé, z Leskovce, Trčkové z Lípy a páni z Říčan. V době husitských válek se celá oblast stává krajem kalicha, na nedalekém vrchu Melechov se odehrály první schůzky husitů i jejich první srážky s panskou mocí. Z této doby pochází patrně nejznámější humpolecký rodák středověku, Jan Želivský, vůdce radikální pražské chudiny. Město a okolí poznamenala válečná tažení krále Zikmunda, což byl trest chudé a drsné Vysočině za její nadšení z husitského povstání. Po Bílé hoře r. 1620 se město stává konfiskátem a dostává se do rukou cizí šlechty - pánů ze Somlsu.

Z dalších majitelů lze uvést rody Kirchnerů, Gastheimů, Metternichů, Regalů, z Delbína, z Neffzernu. Za pánů z Neffzernu se město opět vzpamatovalo z úpadku, který utrpělo v 18. století. Za posledního majitele - hraběte Wolkenstein-Troszburga - byl Humpolec r. 1807 prohlášen svobodným městem.

Revoluční rok 1848 měl ohlas i v Humpolci - byla vytvořena národní garda a říšským poslancem za město se stal Karel Havlíček Borovský. V roce 1910 zde byl zřízen okresní úřad. Okresním městem zůstal i po 2. světové válce, až do roku 1960, kdy se stal i s okolím součástí pelhřimovského okresu.

Ve 13.–15. století tu nabyla na významu těžba stříbra a od 15. stol. tradiční soukenická výroba. V 19. století mělo město již natolik rozvinutou soukenickou výrobu, že zaměstnávala na 2 000 lidí a městu se začalo říkat "Český Manchester". Na továrně soukeníka Emericha Dítěte se rozsvítila první elektrická světla na Vysočině.

V roce 1910 vzniká v Humpolci okresní hejtmanství. Za první světové války přišlo o život kolem 130 lidí, z celého Humpolecka pak 850 lidí. Za druhé světové války bylo zabito, umučeno či popraveno na 200 humpoleckých občanů.

V roce 1960 byl územní reformou zrušen okres Humpolec a v roce 1968 bylo město okupováno sovětskými vojsky. Okupace trvala až do roku 1989.

Od 1. ledna 2001 přechází město Humpolec pod kraj Vysočina a roku 2003 se stává obcí s rozšířenou působností.

8 Cestovní ruch na Humpolecku

8.1 Potenciál cestovního ruchu

Aby se určité území stalo cílem cestovního ruchu, musí vykazovat určité podmínky. Lze vyčlenit dvě hlavní skupiny: lokalizační a realizační podmínky.

Lokalizační podmínky cestovního ruchu umožňují umístění a rozvíjení aktivit cestovního ruchu v určitém území na základě toho, co území nabízí. Jsou vyjádřeny buď atraktivitou místní přírody a krajiny, nebo místními kulturními hodnotami a pozoruhodnostmi.

Realizační podmínky cestovního ruchu umožňují uskutečňovat vlastní nároky účastníků cestovního ruchu. Můžeme je rozdělit na předpoklady dopravní a materiálně technické, které vyjadřují vybavenost území ubytovacími, stravovacími, sportovními, zábavními a jinými zařízeními.

Výsledkem zhodnocení lokalizačních podmínek a předpokladů pro další možný rozvoj cestovního ruchu je potenciál cestovního ruchu.

V roce 2001 nechalo Ministerstvo pro místní rozvoj zpracovat studii „Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR“. Studii zpracoval Ústav územního rozvoje Brno. Hodnocení celkového potenciálu cestovního ruchu vycházelo z bodování dílčích potenciálů, tj. potenciál přírodního a kulturního subsystému. Přírodní subsystém zahrnuje aktivity založené na aktivní turistice, rekreaci, poznávání přírody nebo takové, které přírodu využívají jako prostředí pro specializované sportovní činnosti. Kulturní subsystém zahrnuje aktivity vyjádřené cestami za kulturním poznáním či za zábavnými i jinými akcemi.

Město Humpolec bylo ohodnoceno 104 body, což znamená velmi vysoký potenciál. Přičemž mírně více byl ohodnocen potenciál kulturního subsystému oproti potenciálu přírodního subsystému. Ze všech obcí s rozšířenou působností v kraji Vysočina se město umístilo na skvělém 3. místě (viz Tabulka 3).

Výsledkem zhodnocení potenciálu cestovního ruchu je kategorizace měst a obcí podle jejich přírodních a kulturních atraktivit, které mohou zaujmout návštěvníky.

Tabulka 3: Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích s rozšířenou působností v kraji Vysočina

Město	Celkový potenciál	Potenciál přírodního subsystému	Potenciál kulturního subsystému
Bystřice nad Pern.	114	72	42
Havlíčkův Brod	161	54	107
Humpolec	104	47	57
Chotěboř	59	44	15
Jihlava	191	59	132
Moravské Budějovice	89	44	45
Náměšť nad Oslavou	125	68	57
Nové Město na Mor.	162	60	102
Pacov	97	40	57
Pelhřimov	154	35	119
Světlá nad Sázavou	87	62	25
Telč	180	49	131
Třebíč	115	53	62
Velké Meziříčí	117	55	62
Žďár nad Sázavou	185	79	106

Zdroj: [ÚÚR Brno]

8.2 Předpoklady cestovního ruchu

8.2.1 Přírodní předpoklady

Mezi základní předpoklady rozvoje cestovního ruchu patří přírodní předpoklady, které přímo souvisejí s rozmanitostí přírodního prostředí na Zemi. Patří k nim zejména povrch území, poloha, povrchové i podzemní vody, fauna, flora i chráněná území a přírodní atraktivita.

Polohu a základní přírodní podmínky Humpolecka jsem vymezila v kapitole 7.1 Vymezení zkoumaného území, přírodní podmínky a poloha oblasti.

Na území Humpolecka se nachází 3 zvláště chráněná území:

- **Rybník Pařez:** Rybník se nachází nedaleko obce Plačkov a je pozoruhodný výskytem kriticky ohroženého druhu *Calamagrostis phragmitoides* Hartm (třtina nachová), dokonce unikátní v celé ČR. Dále zde můžeme najít d'áblíka bahenního, rosnatku okrouhlistou, vachtu trojlistou.
- **Kamenná Trouba:** Rozsáhlá přírodní rezervace zahrnuje tok Pstružného potoka s přilehlými rašelinnými loukami a rybník Kamenná trouba. Trvalé zamokření luk podmiňuje výskyt značného počtu zvláště chráněných druhů rostlin: bazavec kytkokvětý, vachta trojlistá aj. Z obratlovců se v této lokalitě vyskytuje kromě ryb, obojživelníků, plazů i přes 100 druhů ptáků a téměř dvě desítky savců (např. čolek obecný, ještěrka živorodá, čáp černý, ledňáček říční, vydra říční aj.).
- **Jankovský potok:** Území podél Jankovského potoka o délce cca 10 km. Porosty potoka jsou tvořeny převážně mokřadními loukami a nevelkými ostrůvky lesních porostů. Z chráněných rostlin se zde vyskytuje např. rosnatka okrouhlá, prstenec májový, vachta trojlistá. Z živočichů se zde vyskytuje např. mihule potoční, ledňáček říční, bramborníček hnědý. [19]

K významným přírodním předpokladům cestovního ruchu patří i rekreační vodní plochy. Humpolecko patří do povodí Vltavy. Přes hřeben Krásná vyhlídka, Vysrkovický kopec a Havlův kopec vede povodí mezi dílčími povodími řeky Želivky a řeky Sázavy. Severní a jihovýchodní část území patří do povodí Sázavy. Jižní a západní část patří do povodí Želivky.

K rekreačním účelům jsou využívány povodí řek Trnávky, Želivky, dále Sedlická přehrada, přehrada Trnávka, vyrovnávací nádrž Vřesník i Švihovská přehrada. V blízkosti těchto vodních toků a vodních děl je vybudována řada rekreačních objektů a množství chatařských objektů.

V oblasti lze nalézt i řadu přírodních zajímavostí. Patří mezi ně lesopark pod zříceninou hradu Orlík v Humpolci s pozůstatky stříbrných štol a dolů, kamennými moři a skalkami. Dále se turisté mohou vydat na procházku Orlovskými lesy, které jsou spojeny s počátky skautingu. Modrá turistická značka vedoucí z Humpolce je zavede i k Orlovské myslivně a k památníku Jiřího Wolkera, postaveném nedaleko ní. V obci Jiřice se nachází mohutná 800 let stará lípa, která patří k nejcenějším památným stromům u nás. Dutina stromu pojme až 10 osob. Tradice hovoří o tom, že pod lípou kázával Jan Želivský.

Procházkami po Humpolecku lze jen obdivovat typicky zvlněnou malebnou krajinu s velmi zachovalou přírodou, skalními útvary podél vodních toků a rozsáhlými lesy. Při toulkách Humpoleckem mohou turisté také navštívit řadu zachovalých přírodních studánek. Asi nejznámější studánkou je Svatý Haštal nedaleko Želiva. Zajímavostí tohoto místa je krytá kaplička, se živou studánkou, stojící na jižním svahu lesa zvaného Na Haštalsku. Silný pramen, který vydává v minutě několik litrů vody, je odedávna veden dřevěným potrubím do želivského kláštera. Dodnes přichází k tomuto pramenu řada poutníků i místních obyvatel pro dobrou vodu. [6]

8.2.2 Kulturně- historické předpoklady

Kulturně- historické předpoklady vyplývají z výsledků činnosti člověka a souvisejí s historickým vývojem území. Předmětem zájmu turistů jsou architektonické památky, technické památky, muzea a galerie, archeologické naleziště i památky lidové architektury.

V Humpolci a jeho blízkém okolí lze navštívit mnoho historických a technických památek.

Humpolec

Nejdůležitějšími historickými památkami města Humpolec prochází naučná stezka „Po stopách historie“. První zastávkou na trase je Muzeum Dr. Aleše Hrdličky, pojmenované po světově proslulém antropologovi a humpoleckém rodákovi. V muzeu lze navštívit čtyři stálé expozice- antropologickou, Hrdličkovu, národopisnou, expozici Gustava Mahlera a pravidelně se obměňující výstavy obrazů i jiných uměleckých děl a stálou mineralogickou výstavu. Druhá zastávka je u kostela sv. Mikuláše pocházejícího ze 13. století. Dne 1.7. 2008 byla pro veřejnost otevřena vyhlídková věž kostela. Během cesty vzhůru na věž si lze v mezipatrech přečíst informace o historii města i kostela. Trasa pokračuje k bývalé radnici a soudní budově, dnes k sídlu České spořitelny. Další zastávkou je Městská knihovna postavená v novorenesančním slohu. V minulosti sloužila jako radnice, v současnosti slouží jako moderní městská knihovna. Pátou zastávkou je Evangelický kostel na Havlíčkově náměstí, postavený v pseudogotickém slohu. Odtud vede trasa k další významné historické památce, k domu Josefa Gočára. Tato stavba je zapsána v ústředním seznamu kulturních památek díky jedinečné architektuře Josefa Gočára. Před budovou stojí pomník T.G.Masaryka, symbolem boje demokracie s totalitou. Dále

nás trasa zavede k synagoze. Původně synagoga sloužila ke scházení Židů, v současné době zde slouží mše Československá církev husitská. Nedaleko synagogy byl postaven Toleranční kostelík v barokním slohu. Předposlední zastávkou na trase je kostel sv. Jana Nepomuckého na místním hřbitově. Odtud je to kousek do cílové památky této naučné stezky, Městské radnice. Budovu zdobí sochy známého sochaře Františka Fialy, zvaného Ferenc Futurista.

Kromě památek na této naučné stezce, lze navštívit i jiná zajímavá místa jako místní pivovar Bernard, Židovský hřbitov, zříceninu hradu Orlík nad Humpolcem, včelařský skanzen na Dolním náměstí a nelze samozřejmě opomenout HLINÍKárium a pamětní desku Hliníka. Neexistující postava Hliníka z filmu „Marečku, podejte mi pero!“, proslavila město natolik, že v roce 2002 došlo ve městě Humpolci k odhalení pamětní desky člověku, kterého sice nikdo neviděl, ale každý ho zná. Jelikož Hliník stále budí zájem veřejnosti, rozhodlo se Městské kulturní a informační středisko v Humpolci vybudovat slavnému přistěhovalci i muzeum zvaném HLINÍKárium.

Ve městě se každoročně koná i řada kulturních akcí, které přilákají mnoho turistů. Patří mezi ně filmové léto na hradě Orlík, Středověké slavnosti, Pivní slavnosti a divadelní festival Honzlův Humpolec. Mezi neméně zajímavé akce lze zahrnout Majáles, pravidelná představení loutkového divadla a představení divadelního souboru Jindřicha Honzla, které se těší nemalému zájmu.

Okolí města Humpolce

Samozřejmě i okolní obce města Humpolec nabízí turistům atraktivní památky. V Kalištích si lze prohlédnout rodný dům Gustava Mahlera, světoznámého hudebního skladatele. Celý dům je zrestaurován a zařízen jako původní hostinec s koncertním sálem a stálou expozicí obrazů. Nelze opomenout významnou architektonickou i historickou památku v obci Želiv, Premonstrátský klášter. Klášter byl založen ve 12. století, řád premonstrátů tu působí dodnes. V obci Proseč, 10 km od Humpolce, si lze prohlédnout zbytky Zemanské tvrze, kterou je možno zařadit mezi dochované ukázky sídel drobného venkovského feudála z konce 14. století.

Mezi technické památky Humpolecka lze zařadit přehradní nádrže Sedlice, Trnávku a vyrovnávací nádrž Vřesník, tzv. Malé přehrady u Želiva. Další pozoruhodnou technickou památkou je Vojslavický most. Unikátem tohoto úseku dálnice D1 je dvouposchodový most přes řeku Želivku mezi vesnicemi Vojslavice a Píšť. Nižší patro bylo postaveno za druhé světové války, dnešním požadavkům na dopravu však tento most nevyhovoval, a proto byl nad starým

mostem postaven most nový, rovnoběžný s původním, spodním mostem. Silnice vedoucí spodním mostem slouží dnes pouze místní dopravě, vrchním patrem vede dálnice D1.

8.3 Základní turistická infrastruktura

Turistická infrastruktura je jednou z nejdůležitějších součástí materiálně-technické základny cestovního ruchu. Patří mezi realizační předpoklady rozvoje cestovního ruchu, které mají rozhodující postavení pro konečnou fázi uskutečňování cestovního ruchu. Základní turistickou infrastrukturu je možno členit na základní a doprovodnou. Mezi základní turistickou infrastrukturu patří především ubytovací a stravovací zařízení a jejich kapacity.

8.3.1 Ubytovací zařízení

Jedním z hlavních předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu v daném území je nabídka a kvalita ubytovacích zařízení. Státní koncepce cestovního ruchu zahrnuje mimo jiné i jednotnou klasifikaci pro ubytovací zařízení pro kategorii hotel, hotel garni, pension, motel, dále pro ubytovny, ubytování v soukromí, kempy a chaty. V současnosti však na Humpolecku není databáze takto certifikovaných poskytovatelů ubytovacích služeb. Zavedení certifikace by vedlo k nárustu kvality poskytovaných služeb, k větší ochraně spotřebitele i ke zvýšení transparentnosti trhu. Navíc by měli turisté větší přehled o možnostech nabídky ubytování v oblasti. Ubytovací zařízení na Humpolecku uspokojí širokou škálu klientů. Mohou si vybrat přes jednoduché ubytování až po luxusnější typ ubytovacích zařízení. Možnosti ubytování uvádím v následujících dvou tabulkách. Dle mého názoru je kapacita zařízení ve městě Humpolci nízká, zvláště při konání zábavních a sportovních akcí je zapotřebí více lůžek pro návštěvníky.

Tabulka 4: Ubytovací zařízení v Humpolci

Ubytovací zařízení	Adresa
Hotel Černý kůň	Dolní náměstí 247
Hotel Kotyza	Horní náměstí 5
Hotel Jirmásek	Dolní náměstí 31
Hotel U Jiřího	Jihlavská 493
Hotel Na Plovárně	Vilová 1638
Penzion Na Mlýnku	Na Kasárnách 448
Penzion Růže	Masarykova 857
Domov mládeže při České zemědělské akademii	Nádražní 486
Apartmán Janoušek	Masarykova 624
Apartmán Baloun	5. května 314
Bytový dům Trnkovi	Dolní náměstí 23
Ubytování Vašíčková- Humpolec	neudáno

Zdroj: [www.infohumpolec.cz]

Tabulka 5: Ubytovací zařízení v okolí Humpolce

Ubytovací zařízení	Adresa
Areál Brunka	Brunka 64
Apartmán Brunka	Brunka 92
Penzion Bei Adi	Světlický dvůr 92
Penzion Sedlácký dvůr	Jiřice 26
Chata Plačkov	Biskupcova 23,Praha 3
Rekreační chalupa Na Hozopílu	Čejov 217
Hotel Na Kocandě	Želiv 4
Veřejné turistické tábořiště- Želiv	Želiv 246
Opatství Želiv	Želiv 122
Inženýrsko průmyslové stavby IPS Želiv	Želiv 336
Penzión Trnávka	Želiv 64
Želivka v.o.s. Vřesník	Vřesník 33
Jízdárna- Mladé Bříště	Mladé Bříště 13
Penzion Mahler	Kaliště 9

Zdroj: [www.infohumpolec.cz]

8.3.2 Stravovací zařízení

Součástí základní turistické infrastruktury je i nabídka stravovacích zařízení. Možnosti stravování na Humpolecku jsou uvedeny v následujících dvou tabulkách.

Tabulka 6: Stravovací zařízení v Humpolci

Stravovací zařízení	Adresa
Restaurace "U JIŘÍHO"	Jihlavská 493
Restaurace „Hotel KOTYZA“	Horní náměstí 5
Mexická restaurace Karamba	Okružní 588
Papa's Garden Restaurant	Školní 1646
Restaurace „Hotel Orlik – Jirmásek“	Dolní náměstí 31
Restaurace "U REBELA"	Příčná 311
Pivnice a restaurace „ČERNÝ KŮŇ“	Dolní nám 247
Restaurace " Kalich"	Jihlavská 359
Zahradní restaurace Corrida	Smetanova 59
Italská pizzerie Zanzi	5. května

Zdroj: [www.infohumpolec.cz]

Tabulka 7: Stravovací zařízení v okolí Humpolce

Stravovací zařízení	Adresa
Hotel Na Kocandě	Želiv 4
Penzion Sedlácký dvůr	Jiřice 26
Penzion Mahler	Kaliště 9
Motorest Melikana	Speřice 9

Zdroj: [www.infohumpolec.cz]

8.4 Doprovodná turistická infrastruktura

Mezi doprovodnou turistickou infrastrukturu se řadí zejména sportovně- rekreační a turistická dopravní infrastruktura.

8.4.1 Sportovně- rekreační infrastruktura

Za sportovně- rekreační infrastrukturu lze považovat všechna zařízení poskytující sportovní a rekreační služby. Patří mezi ně například bazény, sportovní stadiony, zábavní komplexy, fitness centra, relaxační a masážní salony, solaria, a další.

Město Humpolec nabízí bohaté sportovní vyžití pro místní i návštěvníky: fotbal, hokej, bruslení, fitness, jezdeckví, bojové sporty, tenis, plavání atd.

Sportoviště ve městě Humpolec:

- koupaliště Žabák (bazén, skluzavka, posilovna, divoká řeka, beach volejbal);
- krytý zimní stadión - hokej, veřejné bruslení;
- fotbalový stadion;
- sokolovna TJ Jiskra - aerobic;
- Chilli Fitness - aerobic, posilovna, spinning, dětský aerobic;
- Fitness Karamba;
- skatepark;
- malá tělocvična Hálkova - jóga, kondiční cvičení;
- kolbiště Dusilov - chov koní, jezdeckví;

- sportovní hala a tělocvična;
- Bowling bar – bowling;
- Solárium Top Butique, Karamba, Bronze, Studio Beauty;
- Solno- jódová jeskyně Axys;
- Wellness – Studio Beauty, Wellness studio;
- Půjčovna kol

Sportoviště v okolí města Humpolec:

- Jízdárna- Mladé Bříště
- Jezdecký klub Čejov
- Jezdecký klub Senior Horse, a.s. - Proseč
- umělý slalomový kanál v Želivě na řece Trnávce- vodní sporty
- autokros Humpolec- Rozkoš

V Humpolci se každý rok koná řada už tradičních sportovních akcí jako Autokros, Zlatá podkova, Mezinárodní jezdecké závody.

8.4.2 Dopravní turistická infrastruktura

Mezi dopravní turistickou infrastrukturu se řadí zejména cyklotrasy, naučné stezky, pěší stezky a běžecké trasy pro zimní lyžování.

Cyklotrasy

Cyklotrasy jsou trasy, pro které jsou využívány silnice nižších tříd, polní cesty a lesní cesty. Okolí města Humpolec nabízí kvalitní provázanou síť cyklotras, které turistům přibližují turistům přibližují zajímavá místa okolí.

Tabulka 8: Cyklotrasy na Humpolecku

Číslo trasy	Průběh cyklotrasy	Celkem (km)
161	Bystrá u Humpolce – Humpolec – Hněvkovice – Sedlice – Želiv – Křelovice – Senožaty – Onšov – Košetice – Buřenice – Vyklantice – Lukavec – Bezděkov – Horní Lhota – Načeradec	59 km
1214	Humpolec – Hadina – Světlice – Budíkov – Kejžlice – Řečice – Bystrá	11 k m
5211	Bystrá – Staré Bříště – Hojkovy (u Mladých Bříšť) – Velký Rybník – Kletečná.	10 km
1223	Pelhřimov – Radětín – Krasíkovice – Kojčice – Vadčice – Milotice – Kletečná – Smrdov	13 km
4155	Hadina – Čejov – směr Leština – Lipnice nad Sázavou	16 km
1211	Bystrá – Proseč – Kaliště – Miletín - Senožaty	22 km

Zdroj: [databáze RRAV]

Městem Humpolec prochází naučná cykloturistická trasa „Kapličky a kostelíky na Humpolecku“. Jde o cyklistický okružní výlet po kapličkách a kostelících mikroregionu Zálesí.

Pěší turistické trasy

Pravidelnou údržbu a značení těchto tras provádí Český klub turistů, který má své zastoupení i ve městě Humpolci. V současné době prochází Humpoleckem trasy vyjmenované v následující tabulce.

Tabulka 9: Pěší turistické trasy na Humpolecku

Barva	Č. trasy	Průběh pěší trasy	Délka (km)
Červená	0107	Humpolec– Světlický Dvůr – Proseč – Staré Hutě – Rejčkov - Rohule	13
Modrá	1265	Lipnice nad Sázavou – Nové Dvory – Čejovský kopec – Na Štúlách – Humpolec – Bysterská silnice– Komorovice – Mladé Bříště – Horní Kladiny– Sedliště – Branišov – Křemešník	32
Zelená	3400	Větrný Jeníkov – Mikulášov – Městská hájovna – Humpolec – Hněvkovice – U Čapka – Valcha– U Hydroelektrárny	22
Žlutá	6400	Humpolec- Libice- Kletečná	8

Zdroj: [Strategický plán rozvoje města humpolec]

Naučné pěší trasy

- Městská naučná stezka „Po stopách historie“ - prochází historickými částmi města Humpolec. Trasa měří téměř 5 km a začíná na Horním náměstí. Trasa má 10 zastavení, informační panely stojí vždy v blízkosti historických budov a informují o historii a zajímavostech jednotlivých památek. Stezka byla vybudována v roce 2006 a byla podpořena Fondem Vysočiny.

Jednotlivá zastavení: 1. Muzeum Dr. Aleše Hrdličky

2. Kostel sv. Mikuláše

3. Budova České spořitelny

4. Městská knihovna

5. Evangelický kostelíček

6. Gočárovův dům

7. Židovská synagoga

8. Toleranční kostelík

9. Kostel sv. Jana Nepomuckého

10. Městská radnice [21]

- Naučná stezka Březina- vznikla z podnětu základní organizace Českého svazu ochránců přírody v 80. letech. V současné době má stezka celkem 16 panelů v nejzajímavějších lokalitách stezky s vyobrazením navštíveného objektu a odborným popisem. Naučná stezka seznamuje návštěvníky s přírodními a historickými zajímavostmi v blízkém okolí zříceniny hradu Orlík.

Běžecké lyžařské trasy

Od zimní sezony 2007/2008 jsou v okolí Humpolce udržovány běžecké lyžařské trasy v celkové délce asi 70 km. Trasy jsou udržovány sněžným skútreem, který byl zakoupen za finanční podpory grantového programu Leader+ a jeho vlastníkem je Mikroregion Zálesí. Jednotlivé běžecké trasy jsou popsány v následující tabulce.

Tabulka 10: Běžecské lyžařské trasy na Humpolecku

Okruh	Trasa	Délka	Obtížnost
A	Humpolec- Čejov- Kejžlice- Lipnice n.S.- Loskoty-Bratroňov- Kojkovičky- Jedouchov- Leština- Panský les- Rozkoš- Humpolec	40 km	střední
B	Humpolec- Plačkov- Mikulášov- Krasoňov- Staré Bříště- Lipovky- Krásná vyhlídka- Humpolec	29 km	střední

Zdroj: [www.infohumpolec.cz]

8.5 Druhy a formy cestovního ruchu na Humpolecku

Formy cestovního ruchu se dělí podle motivu k účasti na CR a druhy se dělí dle průběhu CR a způsobu jeho realizace v závislosti na geografických, ekonomických a jiných podmínkách. Mezi formami CR vede v oblasti kulturně- poznávací cestovní ruch především v letní sezoně.

Přirozeným centrem pro tuto formu CR je město Humpolec se svými historickými památkami a kulturními akcemi a obec Želiv. Další nejčastěji realizovanou formou CR je rekreační a přírodní turistika, která se opírá o několik středisek vázaných na zdejší vodní nádrž Trnávku, Sedlickou přehradu a vyrovnávací nádrž Vřesník. Rekreační je uskutečňována v letních měsících. Oblast je také vyhledávanou lokalitou pro chataření a chalupaření. Velký potenciál má město Humpolec pro kongresovou turistiku, což je jedna z dalších forem CR. Dobré podmínky nabízí Humpolecko i pro produkty venkovské turistiky (agroturistika, ekoturistika, ekoagroturistika). Zatím se však v této oblasti nerealizují. Některé formy CR (např. lázeňský, incentívni, náboženský) se na území Humpolecka nevyskytují.

9 SWOT analýza cestovního ruchu na Humpolecku

SWOT analýza (Strong points- Silné stránky, Weak points- Slabé stránky, Opportunities- Příležitosti, Threats- Ohrožení) je metoda používaná k prezentaci analytických poznatků o nejrůznějších objektech zkoumání. Jejím principem je jednoduchá, výstižná a pokud možno vyčerpávající a objektivní charakteristika současných vnitřních silných a slabých stránek zkoumaného objektu (zde tedy Humpolecka) a možných vnějších budoucích příležitostí a ohrožení jeho rozvoje.

Východiskem pro formulaci silných a slabých stránek, příležitostí a rizik byla provedená analýza současné situace v cestovním ruchu na Humpolecku, zpracovaný Strategický plán rozvoje města Humpolec, poskytnuté informace Městského kulturního a informačního centra v Humpolci a Odboru tajemníka Městského úřadu Humpolec- oddělení Regionálního rozvoje. Dalším východiskem byly i vlastní poznatky.

SWOT analýza cestovního ruchu na Humpolecku je rozdělena do pěti dílčích částí- přírodní předpoklady; turistická infrastruktura a atraktivita území; služby a produkty cestovního ruchu, akce; informace, komunikace a marketing; lidské zdroje a financování.

Zpracovaná analýza poslouží jako podklad pro stanovení strategie rozvoje cestovního ruchu a navržení priorit, opatření a konkrétních aktivit.

Přírodní předpoklady	
Silné stránky	Slabé stránky
Výhodná geografická poloha území (tranzitní poloha Praha- Brno)	Znečištěná voda v rybnících a některých vodních nádrží
Kvalitní a čisté životní prostředí	Odpadky v blízkosti vodních nádrží, podél turistických tras
Zachovalý typ krajiny	Nízká prezentace přírodních zajímavostí v oblasti
Existence a ochrana chráněných území	
Využitelnost některých vodních nádrží ke koupání	
Přírodní zajímavosti (jezírka, studánky, skály, štoly)	
Příležitosti	Ohrožení
Využití vodních toků pro vodní turistiku	Změna rázu krajiny způsobená plánovanou výstavbou větrných elektráren
Pravidelná organizace atraktivních akcí v přírodě	Změny klimatu (silné poryvy větru, sněhové kalamity způsobují poškození přírody i krajiny)
Vhodný typ krajiny pro venkovskou turistiku a hipoturistiku	Neřešení problému znečištění vodních nádrží (sinice), především Sedlické přehrady
Atraktivní krajina pro vybudování dalších značených turistických tras a cyklotras napříč přírodními zajímavostmi	

Turistická infrastruktura a atraktivita území	
Silné stránky	Slabé stránky
Kulturně- historický potenciál	Nedostatek ubytovacích zařízení pro turisty v Humpolci
Kulturní tradice	Neexistence zařízení vhodného pro kongresovou turistiku
Péče a údržba památek v Humpolci	Turistická sezónnost
Parková úprava v Humpolci	Řídká síť půjčoven sportovního vybavení
Kvalitní cyklotrasy a pěší trasy	Nepřístupnost některých sportovišť pro veřejnost
Lyžařské běžecké trasy	Špatný stav dopravní infrastruktury (zejména silnic 3. tříd mezi Humpolcem a spádovými obcemi)
Nabídka stravovacích zařízení	Neexistence funkčních veřejných WC v Humpolci
Dopravní dostupnost města Humpolce s okolními obcemi (hustá síť silnic 2.a 3. tříd, vlakové spojení)	Nedostatečná sportovně- rekreační infrastruktura pro děti
Budování relaxačních a regeneračních center (solná jeskyně, masážní salony, wellnes)	
Příležitosti	Ohrožení
Atraktivita území pro venkovskou turistiku	Nedostatek finančních zdrojů na údržbu památek
Vybudování hipostezek- rozvoj jezdeckví	Chátrání památkových objektů v okolních obcích
Potenciál města Humpolce pro kongresovou turistiku	Negativní vnímání turistů u obyvatel v malých obcích
Podpora vybudování ubytovacích zařízení pro turisty v okolí města Humpolce (kempy, penziony)	Neschopnost komunikace místních obyvatel se zahraničními turisty
Údržba značení lyžařských, pěších tras i cyklotras	Nedocení významu venkovské turistiky v okolí města Humpolce a kongresového centra ve městě
Vybudování infrastruktury pro děti a mládež (multifunkční centrum a dětské dopravní hřiště)	Zhoršující se stav komunikací v obcích
Vybudování doprovodné turistické infrastruktury (půjčovny sportovních potřeb,...)	Vandalismus

Služby a produkty cestovního ruchu, akce	
Silné stránky	Slabé stránky
Pořádání pravidelných kulturních akcí v obcích (tradiční poutě, hasičské závody)	Nedostatečná nabídka produktů CR pro cílové skupiny turistů
Kulturní, zábavné a sportovní akce ve městě Humpolci (Pivní slavnosti Bernard, Motokros, Zlatá podkova,...)	Nedostatečné služby v oblasti stravování a ubytování
Rozvoj kulturních aktivit města Humpolce (HLINÍKárium, divadla, výstavy, koncerty,...)	Neschopnost personálu zajišťujícího služby CR komunikace se zahraničními turisty
Činnost cestovních agentur	Nedostatečná nabídka aktivit pro rodiny s dětmi
Slavní rodáci v produktech CR (Honzlův Humpolec- divadelní festival, Mahlerova expozice, Muzeum Dr. A. Hrdličky)	Sezónnost nabídky
Zajištění doprovodných aktivit při konání akcí	Krátká doba pobytu návštěvníků
Možnosti letních outdoorových aktivit	
Příležitosti	Ohrožení
Tvorba produktů CR (od ubytování, stravování až po kompletní zajištění programu a aktivit)	Odliv návštěvníků z důvodu nespokojenosti se stravovacími a ubytovacími službami
Udržení pořádání tradičních akcí a organizace akcí nových	Ekonomická situace ČR
Vytváření zajímavých programů pro návštěvníky	Nabídka produktů CR pouze v letních měsících
Potenciál pro hipoturistiku a kongresovou turistiku	Zaostávání kvality služeb CR
Stále se zvyšující poptávka po cykloturistice	Nízká jazyková vybavenost personálu ve službách CR
Zájem turistů o městskou poznávací turistiku	
Růst zájmu tuzemců o poznávání krás ČR	
Využití přírodních předpokladů pro vytvoření nabídek pro milovníky přírody	

Informace, komunikace a marketing	
Silné stránky	Slabé stránky
Existence a činnost informačního centra v Humpolci	Nedostatečná prezentace Humpolecka
Činnost města v cestovním ruchu a spolupráce s Mikroregionem Zálesí a Společenstvím pro rozvoj Humpolecka	Slabá prezentace poskytovatelů služeb CR
Dálnice D1- informační zdroj území	Nedostatek informačních a propagačních materiálů o Humpolecku v sousedních regionech
Tvorba a realizace Strategického plánu rozvoje města Humpolce i v oblasti CR	Chybí webový portál nabídky poskytovatelů ubytovacích a stravovacích služeb
Logo města, informační panely, turistické ukazatele	Nízká návštěvnost
Aktivní spolupráce města s okolními obcemi	Nízká úroveň spolupráce mezi subjekty zabezpečující služby CR
Příležitosti	Ohrožení
On-line rezervace ubytování	Nízká ochota infocenter v sousedních regionech vystavovat propagační materiály o Humpolecku
Zlepšení komunikace mezi subjekty CR	Nedostatečná spolupráce mezi subjekty CR zpomaluje jeho rozvoj
Společná realizace mezi subjekty CR na vytváření aktivit CR	Dosavadní propagace má nízký efekt
Cílená propagace, účast a výstava na veletrzích CR	Podcenění spolupráce na regionální úrovni
Podpora a vytváření internetových stránek poskytovatelů služeb CR	Nevypracovaná marketingová studie
Vytvoření monitoringu návštěvnosti a vytvoření profilu návštěvníka	
Vytvoření marketingové strategie CR	

Lidské zdroje a financování	
Silné stránky	Slabé stránky
Pracovnice Městského kulturního a informačního centra v Humpolci	Slabá jazyková vybavenost poskytovatelů služeb CR pro zahraniční návštěvníky
Existence středních škol s oborem CR (Střední zemědělská škola, Obchodní škola)	Nízká ochota poskytovatelů služeb CR zapojit se do projektů CR
Čerpání financí z grantového systému Fond Vysočina	Neexistence školícího centra v oblasti CR
Využití jmen slavných rodáků či přistěhovalců ke zvýšení atraktivit CR (expozice Gustava Mahlera, HLINÍKárium, Muzeum Dr.A. Hrdličky)	Omezený počet kvalifikované pracovní síly v oblasti CR
Příležitosti	Ohrožení
Profesní vzdělávání pracovníků v CR	Nedostatek financí pro oblast CR
Možnost regionální spolupráce subjektů CR	Nedostatečná kooperace mezi subjekty CR
Možnost čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU v období 2007-2013 (rozvoj služeb, vzdělávání, rozvoj infrastruktury)	Nízké čerpání z fondů EU
Vytváření nových pracovních míst v CR	

10 Strategie rozvoje cestovního ruchu na Humpolecku

10.1 Stanovení strategických cílů, priorit a opatření rozvoje CR

Cíle

- **Cíl č. 1:** Humpolecko se chce stát vyhledávaným turistickým cílem s bohatou nabídkou produktů CR pro spokojené a vracející se tuzemské i zahraniční návštěvníky.
- **Cíl č. 2:** Humpolecko chce nabídnout svým návštěvníkům kvalitní životní prostředí, přírodní a kulturně- historické zajímavosti a kvalitní základní i doprovodnou turistickou infrastrukturu.
- **Cíl č. 3:** Humpolecko chce podpořit zkvalitnění služeb CR pro své návštěvníky a rozvíjet spolupráci mezi všemi subjekty poskytujícími tyto služby.

Priority a opatření rozvoje cestovního ruchu

Na základě zpracované analýzy cestovního ruchu na Humpolecku, SWOT analýzy a stanovení hlavních cílů strategického rozvoje cestovního ruchu jsem stanovila tři základní priority pro rozvoj cestovního ruchu a následná opatření s konkrétními aktivitami.

- **Priorita A: Zkvalitnění a rozvoj základní a doprovodné turistické infrastruktury**

Opatření: A.1: Výstavba a zkvalitnění ubytovacích a stravovacích zařízení

A.2: Rozvoj sportovně- rekreační doprovodné turistické infrastruktury

A.2.1: Rozvoj pěší turistiky a cykloturistiky

A.2.2: Rozvoj vodní turistiky

A.2.3: Vytvoření infrastruktury pro hipoturistiku

A.2.4: Rozvoj volnočasové sportovní infrastruktury

A.3: Rozvoj CR využitím kulturních a přírodních atraktivit

A.4: Výstavba infrastruktury pro kongresovou turistiku

- **Priorita B: Rozšíření turistické nabídky o nové produkty CR**

Opatření: B.1: Vytvoření specifických produktů CR

B.2: Vytváření podmínek pro realizaci venkovské turistiky

- **Priorita C: Zkvalitnění a rozvoj služeb CR**

Opatření: C.1: Zkvalitnění služeb v zařízeních CR

C.2: Rozvoj spolupráce mezi subjekty CR

C.3: Zvýšení propagace

10.2 Priorita A

• Opatření A.1: Výstavba a zkvalitnění ubytovacích a stravovacích zařízení

Návrh aktivit, které naplňují opatření:

- rekonstrukce stávajících ubytovacích zařízení
- vybudování nových ubytovacích zařízení pro méně náročnou klientelu (penziony, ubytovny)
- zvýšení standardu vybavenosti ubytovacích zařízení
- podpora certifikace a vytvoření následné databáze ubytovacích a stravovacích zařízení
- vybudování stravovacího zařízení s rychlým občerstvením
- podpora investičních podnikatelských aktivit v oblasti zkvalitnění základní turistické infrastruktury

• Opatření A.2.1: Rozvoj pěší turistiky a cykloturistiky

Návrh aktivit, které naplňují opatření:

- realizace nových cyklotras a pěších tras
- vybudování cyklostezek ve městě Humpolci v návaznosti na turisticky zajímavá místa v okolí města
- oprava a údržba povrchů tras
- vybudování hiposteze v návaznosti na tradici jezdeckví v Humpolci
- výstavba doprovodné infrastruktury na trasách (informační tabule, stojan na kola, lavičky, přístřešky,...)
- rozšíření nabídky půjčovny kol

• Opatření A.2.2: Rozvoj vodní turistiky

Návrh aktivit, které naplňují opatření:

- vyčištění rybníků a některých vodních nádrží (především Sedlické přehrady) určených k rekreaci
- úprava a vybudování cest i infrastruktury podél břehů vodních nádrží (vyhlídková místa, lavičky, úprava povrchu cest,...)
- rekonstrukce a modernizace rekreačních středisek
- výstavba doprovodné infrastruktury v rekreačních střediscích pro rodiny s dětmi (hřiště, pískoviště, prolézačky, lavičky, půjčovna sportovních potřeb,...)

- údržba pláží, vybudování parkovišť, nových sprch a sociálního zařízení v areálu rekreačních středisek
- udržet pořádání závodů ve vodním slalomu na řece Želivce
- dostavba krytého bazénu v Humpolci

• **Opatření A.2.3: Vytvoření infrastruktury pro hipoturistiku**

Návrh aktivit, které naplňují opatření:

- vybudování sítě hipostezek v rámci Humpolecka
- využití tradice jezdeckví na Humpolecku
- spolupráce mezi jezdeckými kluby na vytvoření doprovodné infrastruktury týkající se hipoturistiky (zastávky na trasách, přístřešky, krmení pro koně, stáje, farmy, ubytování pro turisty,...)
- podpora investic pro vybudování této infrastruktury
- využití potenciálu pro hipoturistiku (typ krajiny, tradice jezdeckví, pořádání jezdeckých závodů- Zlatá podkova, školy s oborem jezdeckví a chov koní)

• **Opatření A.2.4: Rozvoj volnočasové sportovní infrastruktury**

Návrh aktivit, které naplňují opatření:

- rekonstrukce atletického stadionu a zpřístupnění jej veřejnosti
- založení agentury zprostředkovávající nabídku adrenalinových sportů v okolí města Humpolce (tandemové seskoky, paragliding, zorbing, vyhlídkové lety)
- zaměření se na wellness
- rozšíření sportovní infrastruktury (výstavba areálu pro squash, krytého bazénu,...)

• **Opatření A.3: Rozvoj CR využitím přírodních a kulturních atraktivit**

Návrh aktivit, které naplňují opatření:

- péče o kulturní památky (údržba a restaurace památkových objektů a jejich následné využití pro CR)
- pořádání kulturních akcí spojených se jmény slavných rodáků
- uchování pořádání tradičních kulturních akcí
- realizace produktů CR zaměřených na kulturní a přírodní atraktivity na Humpolecku

- vytváření tematických programů pro milovníky kultury a přírody
- propagace přírodních zajímavostí Humpolecka
- tvorba propagačních materiálů o kulturních zajímavostech Humpolecka a jejich prezentování na veletrzích ČR
- mediální prezentace kulturně- společenských akcí

- **Opatření A.4: Výstavba infrastruktury pro kongresovou turistiku**

Návrh aktivit, které naplňují opatření:

- využití potenciálu Humpolecka pro kongresovou turistiku
- podpora a realizace pořádání kongresů
- zajištění investic pro výstavbu kongresového centra s kompletním zázemím pro klienty
- vybudovat současně ubytovací, stravovací kapacity a další doprovodnou infrastrukturu (parkoviště, přístupovou komunikaci, park,...)
- zajištění kompletního vybavení kongresového centra
- vytvoření a zajištění doprovodných programů pro klienty

10.3 Priorita B

• Opatření B.1: Vytvoření specifických produktů CR

Návrh aktivit, které naplňují opatření:

- podpora aktivit na rozvoj kongresové turistiky
- rozvoj a spolupráce s tuzemskými CK, CA a informačními centry na vytváření a propagaci produktů CR
- tvorba propagačních materiálů souvisejících s nabídkou specifických produktů CR Humpolecka
- vytvoření produktů CR zaměřených na kulturně- poznávací pobyty, tradiční kulturní, sportovní a zábavné akce, přírodní zajímavosti a sportovní infrastrukturu
- tvorba specifického produktu určeného pro rodiče s dětmi
- spolupráce na produktech CR mezi městem Humpolcem a okolními obcemi, s Mikroregionem Zálesí a Společností pro rozvoj Humpolecka)
- prezentace specifických produktů CR

• Opatření B.2: Vytváření podmínek pro realizaci venkovské turistiky

Návrh aktivit, které naplňují opatření:

- využití potenciálu Humpolecka pro venkovskou turistiku
- zachování a údržba typu krajiny a přírodních zajímavostí vhodných pro tuto formu šetrného CR
- péče o krajinu
- údržba vzhledu obcí
- podpora kladného přístupu obyvatel obcí k rozvoji venkovské turistiky
- propagace produktů venkovské turistiky a přilákání turistů
- výstavba infrastruktury pro realizaci venkovské turistiky (farma, stáje, tradiční vesnická restaurace, hipostezky, ubytovací kapacity,...)
- podpora vzniku venkovské turistiky

10.4 Priorita C

• Opatření C.1: Zkvalitnění služeb v zařízeních CR

Návrh aktivit, které naplňují opatření:

- podpora rozvoje lidských zdrojů v CR
- spolupráce se školami zaměřenými na problematiku CR
- vzdělávání pracovníků v CR
- pořádání konferencí a odborných seminářů zaměřených na CR
- zajištění celoživotního vzdělávání pracovníků v CR
- rozšíření jazykového vybavení pracovníků poskytujících služby CR
- potřeba certifikace a standardizace služeb v zařízeních CR
- zkvalitnění poskytování služeb turistům

• Opatření C.2: Rozvoj spolupráce mezi subjekty CR

Návrh aktivit, které naplňují opatření:

- iniciovat spolupráci mezi všemi subjekty na Humpolecku poskytujícími služby CR
- vytvoření marketingové studie CR na Humpolecku ve spolupráci se všemi zainteresovanými subjekty
- realizace průzkumů mezi návštěvníky ve spolupráci s některými subjekty CR (ubytovací zařízení, informační centrum)
- vytvoření internetových stránek se subjekty CR na Humpolecku
- spolupráce místních podniků a začlenění jejich aktivit do nabídky CR (exkurze turistů do firem, ochutnávky výrobků- možnost zakoupení, prezentace firmy)
- spolupráce subjektů v CR s místními školami s oborem CR (zajištění budoucích kvalifikovaných odborníků na CR)
- spolupráce místních subjektů CR se subjekty CR v sousedních turistických regionech na propojení nabídky CR

• Opatření C.3: Zvýšení propagace Humpolecka

Návrh aktivit, které naplňují opatření:

- tvorba propagačních materiálů s produkty CR určenými cílovým skupinám návštěvníků
- vytvoření ucelené nabídky CR pro návštěvníky Humpolecka

- internetové stránky se všemi subjekty působícími v CR
- vytvoření nových atraktivních tematických programů pro turisty (organizovaný výlet po přírodních zajímavostech okolí města Humpolce, po stopách Hliníka,...
- využití přírodních zajímavostí, tradičních kulturních, sportovních, zábavných akcí a historických památek pro propagaci Humpolecka
- pravidelná aktualizace internetových stránek všech subjektů působících v CR
- umístění těchto internetových stránek jako odkaz na významných serverech CR
- spolupráce se sousedními regiony na vzájemné propagaci
- umístění informačních tabulí o atraktivitách v oblasti na místech se zvýšenou koncentrací lidí (autobusové nádraží a zastávky, vlakové nádraží, městské parky)
- vytvoření turistické prezentace Humpolecka na CD, DVD
- vytvoření publikace o možnostech CR na Humpolecku

11 Katalog jednotlivých projektů

11.1 Návrhy nových produktů CR

Produkt cestovního ruchu lze chápat jako souhrn nabídky subjektů působících v cestovním ruchu. Produktem CR může být samotná destinace, jednotlivá služba (doprava, ubytování) nebo balíček služeb (package- všechny služby od ubytování až po doprovodný program). Produkt je tvořen základní a doprovodnou turistickou infrastrukturou a konkrétními atraktivitami.

Infrastruktura vytváří materiálně- technickou základnu pro uspokojování potřeb návštěvníků a atraktivitami CR jsou návštěvníci lákáni do dané oblasti.

11.1.1 Produkt č. 1: Strašidla z podhradí

K tomuto produktu mě vede současná situace chybějící zábavné infrastruktury na Humpolecku pro malé děti. Na Humpolecku a v Zálesí, jak se také této oblasti říká, se vypráví řada poutavých pověstí o tomto kraji. „Strašidla z podhradí“ je naučně- zábavná stezka seznamující návštěvníky s místními pověstmi o strašidlech. Stezka je vybudována v lokalitě lesoparku pod zříceninou hradu Orlík nad Humpolcem. Stezka je značena a má několik zastávek s informačními tabulemi a přístřeškem, v němž je nainstalováno vždy jedno strašidlo. Informační tabule seznamuje turisty se strašidlem a s ním spojenou pověstí. Stezka je určena především pro malé děti s rodiči, a proto je informační tabule opatřena i zvukovým záznamem textu, který je na tabuli. Příklady nainstalovaných strašidel: baba, hejkal, černý kůň, ohnivý vůz, černá žena,... Cílovou skupinou návštěvníků jsou zejména rodiče s dětmi, zahraniční turisté.

11.1.2 Produkt č. 2: Středověký jarmark

Ve městě Humpolci, ale i v okolních obcích se vždy konaly tradiční jarmarky. Je vhodné tuto tradici oživit a jednou ročně pořádat „Středověký jarmark“ na Horním náměstí v Humpolci. Jarmark je místem, kde probíhají ukázky tradičních řemesel a prodávají se ručně zhotovené výrobky. Řemeslníci jsou oblečeni do dobových kostýmů, aby pomohli dotvořit středověkou atmosféru. Produkt je zaměřen nejen na rodiny s dětmi, seniory, ale i na všechny návštěvníky, kteří vyhledávají netradiční kulturní akce. Pořádání jarmarku navazuje na každoroční „Středověké slavnosti“ na hradě Orlíku.

11.1.3 Produkt č. 3: Po stopách slavných rodáků Humpolecka

Město Humpolec a okolní obce se mohou pyšnit jmény svých slavných rodáků. Produkt seznamuje turisty s životem a dílem rodáků, jejich rodným místem a kulturními objekty s nimi

spojenými. Produkt zahrnuje odborné semináře pro laiky i odbornou veřejnost, návštěvu rodného města či obce a návštěvu expozice, muzea, atd.. Setkání s osobnostmi probíhá s výkladem průvodce, který se za slavného rodáka vydává v dobovém kostýmu. Setkání může být zakončeno četbou díla, poslechem skladeb či ukázkou osobních věcí osobnosti. Příklad programu: Gustav Mahler je světoznámý hudební skladatel, který se narodil v obci Kaliště. Průvodce seznámí návštěvníky s jeho životem, navštíví s nimi rodný dům v Kalištích (dnes Penzion Mahler), kde se ve výstavním sále přiblíží skladatelovo dílo a ve městě Humpolci navštíví expozici Gustava Mahlera v Muzeu Dr.A.Hrdličky. Program je zakončen poslechem skladatelových nejznámějších skladeb. Tyto programy jsou zaměřené především na zahraniční turisty a tuzemské návštěvníky zajímající se o velké české osobnosti.

11.1.4 Produkt č. 4: Chutě a vůně Humpolecka

Každý kraj má své typické pokrmy i nápoje. Ani Humpolecko není výjimkou. Produkt zahrnuje pořádání gastronomických setkání milovníků jídla a pití. Jako lokalita konání akce je zvolen reprezentativní sál Společenského domu v Humpolci. Kuchaři profesionální i amatéři představují své pokrmy z místních surovin typické pro Humpolecko (především pokrmy z brambor). Zájemci mohou sledovat postup přípravy pokrmů a samozřejmě ochutnávat. Současně probíhá degustace piv ze zdejších pivovarů (pivovar Bernard a klášterní pivo ze Želiva). Gastronomické setkání je určeno pro všechny gurmány. Doplněním produktu by mohlo být uspořádání soutěže o nejchutnější tradiční pokrm či nápoj.

11.2 Návrh rozvoje současných lokalit cestovního ruchu

Rozvoj stávajících lokalit cestovního ruchu je jednou z možností, jak přilákat více turistů do dané oblasti. Město Humpolec tyto aktivity podporuje a snaží se je i realizovat.

11.2.1 Kostel sv. Mikuláše v Humpolci

Jedním z příkladů rozvoje lokalit je oprava fasády kostela sv. Mikuláše a zpřístupnění vyhlídkové věže. Na myšlence zpřístupnění věže spolupracovalo město Humpolec a Římskokatolická farnost- děkanství Humpolec od roku 2007. Město Humpolec uvolnilo ze svého rozpočtu na rok 2008 přesně 420 000 Kč na stavební úpravy a další prostředky získalo z Fondu na Obnovu památek kraje Vysočina. Provoz byl zahájen dne 1.7. 2008 a od té doby vystoupalo po schodech do věže už mnoho návštěvníků.

11.2.2 Krytý bazén v Humpolci jako dostavba sportovního areálu

Dalším příkladem rozvoje cestovního ruchu lze uvést záměr města Humpolec s firmou OK Plan architects vybudovat krytý bazén v Humpolci. Navrhovaný krytý bazén je doplněním stávajícího sportovního areálu. Objekt je propojen s okolní zástavbou, především s koupalištěm Žabák. Jedná se o energeticky šetrnou výstavbu s nízkoenergetickým provozem. Podmínkou pro zahájení stavby je však získání dotace. Žádost o dotaci byla podána v říjnu 2008.

11.2.3 Rozhledna na hradě Orlíku

Myšlenka na vybudování rozhledny se poprvé objevila koncem osmdesátých let minulého století při opravě tamní věže. Ukazuje se, že smělý záměr radních přilákat do města více turistů však naráží na řadu úskalí. Členové společnosti Castrum o.p.s., která se o zříceninu ve vlastnictví města stará již jedenáct let, se staví k záměru zdrženlivě. Památkáři, jejichž slovo může mít zásadní význam, realizaci rozhledny nezavrhli, pokud úprava splní určité podmínky (zachování vzhledu památky ze čtrnáctého století a schodiště nesmí zasahovat do historicky cenného věžního zdiva). Nakonec se město s památkáři domluvilo, že tento záměr bude prodiskutován širokou veřejností. Lidé tak měli možnost hlasovat v anketě, kterou zpracovalo město Humpolec. Z výsledku však vyšlo najevo, že většina hlasujících je proti tomuto záměru. Budoucnost tohoto záměru, který by zajisté přilákal více turistů, je tedy zatím v nedohlednu.

11.3 Návrh rozvoje nových lokalit cestovního ruchu

Druhou možností, jak přilákat do oblasti více turistů, je vytvoření nových lokalit cestovního ruchu. Proto předkládám tři návrhy možných lokalit.

11.3.1 Kongresové centrum v Humpolci

Město Humpolec obsadilo v roce 2008 1. příčku v rozsáhlém průzkumu „Město pro byznys“, proto by byla škoda nevyužít tohoto ocenění i pro rozvoj cestovního ruchu. Jednou z možností je přilákat investory pro vybudování kongresového centra přímo ve městě. Vhodnou lokalitou je centrum města s vybudovanou přístupovou komunikací a parkovištěm. Výstavba kongresového centra by měla probíhat s ohledem na šetrnost k životnímu prostředí a sledovat nové trendy v kongresové turistice. Samozřejmostí by mělo být vybudování kvalitního zázemí pro klienty a infrastrukturou na vysoké úrovni. Kongresové centrum by klientům mělo poskytnout i ubytovací a stravovací kapacity, sportovní a relaxační služby a zajištění doprovodných programů.

11.3.2 Hipostezky

Dalším návrhem na rozvoj nových lokalit cestovního ruchu je vybudování sítě hipostezek v rámci Humpolecka. Jezdectví má v Humpolci a okolí dlouholetou tradici, konají se tu jezdecké závody a působí zde střední a vysoká škola s oborem jezdeckví a chovem koní. Humpolecko má proto spolu se zachovalým typem krajiny velmi dobrý potenciál pro vybudování těchto stezek. Je však zapotřebí vybudovat základní i doprovodnou infrastrukturu. Základní infrastrukturu by zajistilo vybudování farmy s ubytovacími i stravovacími kapacitami. Doprovodnou infrastrukturu by zajistilo vybudování a údržba značených hipostezek se zastávkami s přístřešky pro odpočinek jezdců a napájení koní, stáje pro koně a možnost dalších aktivit na farmě (sporty, relax, kulturní program,...). Pro úspěšnou realizaci návrhu je zapotřebí spolupráce všech zainteresovaných subjektů a samozřejmě zajištění investic.

11.3.3 Rekonstrukce na ekofarmu

Humpolecko má velmi dobré předpoklady pro rozvoj venkovské turistiky. Návrh zahrnuje přestavbu stávajícího statku na ekofarmu. Statek se nachází na okraji města Humpolce a je obklopen zemědělskou půdou, je to tedy ideální poloha pro zřízení ekofarmy. Je potřeba zajistit i ubytovací a stravovací kapacity v areálu. Dále zajistit možnosti sportovního vyžití, nabídnout bezprostřední pohled do provozu ekofarmy a spojit aktivity návštěvníků nejen s pobytem na farmě, ale i poznáním kulturně- historických památek města Humpolce a přírodními zajímavostmi v okolí. Návrh tak reaguje na trend v cestovním ruchu, tedy na rozvoj šetrných

forem cestovního ruchu. Mezi klientelu budou patřit např. turisté i cykloturisté, rodiny s dětmi, senioři, příznivci zdravého životního stylu, zájmové skupiny (organizování odborných seminářů v oblasti ekologie) i uzavřené společnosti (konání svatebních hostin, firemních večírků,...).

12 Závěr

Cestovní ruch hraje velmi důležitou roli v hospodářství každého státu. Je zdrojem finančních prostředků, přispívá k rozvoji ekonomiky a má pozitivní vliv na rozvoj některých hospodářských odvětví jako je stavební průmysl, obchod, kultura, sport i bankovníctví. Vytváří také nové pracovní příležitosti pro místní obyvatele v dané destinaci, pomáhá udržovat jejich tradice a kulturu a přispívá k poznávání se lidí navzájem. Cestovní ruch a jeho rozvoj se tak stává jednou z hlavních priorit v mnoha turistických regionech, městech i obcích České republiky. Tento rozvoj je však zapotřebí cíleně koordinovat. Ministerstvo pro místní rozvoj proto zpracovalo dokument „Koncept státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007-2013“, který by měl být zásadním programovým dokumentem rozvoje cestovního ruchu u nás. V řadě měst už existují podobné strategické plány rozvoje cestovního ruchu.

Tato problematika mě zaujala, proto jsem zpracovala Strategický plán rozvoje města Humpolec v oblasti cestovního ruchu jako bakalářskou práci. Při vytváření práce jsem vycházela z poznatků o tvorbě rozvojových strategií, které jsem získala na semestrální praxi, dále z již vytvořeného Strategického plánu rozvoje města Humpolec na období 2006-2013, který mi byl zapůjčen Městským úřadem v Humpolci a z dostupných informačních zdrojů týkajících se dané problematiky.

Strategický plán rozvoje cestovního ruchu jsem rozdělila do několika částí. Nejdříve jsem vymezila zkoumané území. Humpolecko tvoří město Humpolec a jeho 25 spádových obcí. Nachází se v severozápadní části kraje Vysočina a spadá pod okres Pelhřimov. Město Humpolec je dle zákona č. 128/2000 Sb. v platném znění základním územně samosprávným celkem s právní subjektivitou a vlastním majetkem a od roku 2003 je obcí s rozšířenou působností.

V další části jsem analyzovala a zhodnotila současný stav cestovního ruchu na Humpolecku. Město Humpolec vykazuje velmi dobré lokalizační i realizační podmínky pro rozvoj cestovního ruchu. Dokládá to i zpracovaná studie Ústavu územního rozvoje v Brně, ve které se Humpolec umístil na 3. místě ze všech obcí s rozšířenou působností v kraji Vysočina. Humpolecko nabízí nejen velmi zajímavé přírodní předpoklady (typ krajiny, chráněná území, vodní toky,...), ale i bohaté kulturně- historické předpoklady. Největší koncentraci kulturních a historických objektů lze nalézt ve městě Humpolci a v obci Želiv. Významnými památkami jsou i technické stavby jako Vojslavický most a vodní díla (Sedlická přehrada, Trnávka a vyrovnávací nádrž Vřesník).

K rozvoji cestovního ruchu přispívají i dobré realizační podmínky. Lze do nich zahrnout základní (ubytovací a stravovací zařízení) a doprovodnou turistickou infrastrukturu (sportovně-rekreační a dopravní turistická infrastruktura). Ubytovací zařízení na Humpolecku uspokojí širokou škálu klientů. Mohou si vybrat přes jednoduché ubytování až po luxusnější typ ubytovacích zařízení. Chybí však ubytovací zařízení s větší kapacitou lůžek ve městě Humpolci, které by turisté využívali především v době konání kulturních, sportovních a zábavných akcí. Je zapotřebí zavést certifikaci ubytovacích zařízení a vytvořit jejich databázi. Zavedení certifikace by vedlo k nárustu kvality poskytovaných služeb a turisté by měli větší přehled o možnostech nabídky ubytování v oblasti. Myslím si, že Humpolecko má vcelku dostatečné stravovací kapacity, chybí však zařízení s rychlým občerstvením. Doporučila bych zkvalitnění poskytování služeb v těchto zařízeních (jednání a komunikace personálu s hosty, modernizace zařízení, větší reklama, pořádání akcí a zlepšení úrovně jazykových schopností personálu se zahraničními turisty).

Kromě kvalitní základní infrastruktury je zapotřebí mít vybudovanou i doprovodnou turistickou infrastrukturu, mezi níž se zahrnuje sportovně- rekreační a dopravní turistická infrastruktura. Turisté mohou využít k trávení svého volného času řadu sportovních i rekreačních objektů. Mohou obdivovat krásy Humpolecka po značených naučných trasách, pěších trasách, cyklotrasách i běžeckých trasách.

Na základě zhodnocení podmínek cestovního ruchu oblasti jsem vytvořila SWOT analýzu, v níž jsem nastínila silné a slabé stránky, ohrožení a příležitosti přírodních předpokladů, turistické infrastruktury a atraktivity území; služeb a produktů cestovního ruchu; informací, komunikace a marketingu; lidských zdrojů a financování. Ze zhodnocení současného stavu cestovního ruchu a SWOT analýzy jsem stanovila cíle, priority, opatření a následné aktivity, které by pomohly k úspěšnému rozvoji cestovního ruchu na Humpolecku. Humpolecko se chce stát především vyhledávaným turistickým cílem, chce nabídnout svým návštěvníkům kvalitní životní prostředí, přírodní a kulturně- historické zajímavosti, kvalitní základní i doprovodnou turistickou infrastrukturu a chce podpořit zkvalitnění služeb CR pomocí spolupráce mezi všemi zainteresovanými subjekty. Ze všech analýz a stanovení strategických cílů jsem navrhla katalog s konkrétními projekty rozvoje. Katalog zahrnuje vytvoření nových produktů CR a návrhy rozvoje současných navštěvovaných lokalit i lokalit nových.

Stanovené cíle mé bakalářské práce byly dle mého názoru splněny. Zpracování Strategického plánu rozvoje města Humpolec v oblasti cestovního ruchu bylo pro mě velkým přínosem.

Uplatnila jsem své znalosti v oboru i dovednosti ve vytváření těchto dokumentů. Získala jsem mnoho nových a cenných informací o problematice cestovního ruchu a jeho rozvoji, které bych ráda uplatnila ve svém budoucím zaměstnání. Věřím, že bakalářská práce je napsaná srozumitelně nejen pro odbornou veřejnost, ale i pro laiky, a čtenář z ní získá dostatek kvalitních poznatků o cestovním ruchu na Humpolecku a možnostech jeho dalšího úspěšného rozvoje. Práce může sloužit jako studijní materiál o dané problematice i jako podklad pro realizaci rozvoje cestovního ruchu. Městský úřad v Humpolci projevil o bakalářskou práci zájem a chce se touto strategií inspirovat k realizaci rozvoje cestovního ruchu na Humpolecku.

Seznam literatury a použitých zdrojů:

- [1] PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha, IDEA SERVIS, konsorcium. 1999. ISBN 80-85970-29-5.
- [2] HOLEČEK, M., MARIOT, P., STRÍDA, M. *Zeměpis cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha, Nakladatelství České geografické společnosti, s. r. o. 2001. ISBN 80-86034-39-9.
- [3] PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha, MMR. 2002.
- [4] RUX, Jaromír. *Vybrané kapitoly z cestovního ruchu II*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická. Katedra cestovního ruchu, 2004. Skripta.
- [5] Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Praha, IFEC. 2001. ISBN 80-8642-08-03.
- [6] PLEVA, František. *Želivka naše řeka*. Pelhřimov, Nová tiskárna Pelhřimov, spol. s r. o. 2001. ISBN 80-86559-22-X.
- [7] *Collection of tourism expenditure statistics* [online]. 1995 [cit. 15. října 2008]. Dostupné na WWW: <<http://pub.unwto.org:81/WebRoot/Store/Shops/Infoshop/Products/1034/1034-1.pdf>>.
- [8] *Závěry z pražského zasedání Světové organizace cestovního ruchu UNWTO* [online]. Květen 2008 [cit. 15. října 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.mmr.cz/zavery-z-prazskeho-zasedani-svetove-organizace-cestovniho-ruchu-unwto>>.
- [9] *Cestovní ruch: Nejnavštěvovanější turistické cíle v České republice za rok 2007* [online]. 27.8.2008 [cit. 15. října 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/oborove-statistiky/nejnavsteovanejsi-turist-cile-cr-2007/1000452/49971/>>.
- [10] *Kdo a proč k nám v roce 2007 přijížděl ze zahraničí?* [online]. 23.4.2008 [cit. 15. října 2008]. Dostupné na WWW: <<http://dumfinanci.cz/tiskove-zpravy/kdo-a-proc-k-nam-v-roce-2007-prijizdel-ze-zahranici>>.
- [11] *Vývoj cestovního ruchu v České republice za první pololetí 2008* [online]. 9.9.2008 [cit. 15. října 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.mmr.cz/vyvoj-cestovniho-ruchu-v-ceske-republice-za-prvni-pololeti-2008>>.

- [12] *Cestovní ruch* [online]. 2002-2008 [cit. 15. října 2008]. Dostupné na WWW: http://www.krvysocina.cz/vismo/dokumenty2.aspu=450008&id_org=450008&id=964639&p1=0&p2=&p3=>.
- [13] *V cestovním ruchu přibylo cizinců* [online]. 2008 [cit. 15. října 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/xj/redakce.nsf/itisk/E300409809>. *Profil kraje Vysočina* [online]. listopad 2007 [cit. 15. října 2008]. Dostupné na WWW: http://www.krvysocina.cz/soubory/450008/profil_kraje_cestovni_ruch.pdf.
- [14] *Profil kraje Vysočina* [online]. listopad 2007 [cit. 15. října 2008]. Dostupné na WWW: http://www.krvysocina.cz/soubory/450008/profil_kraje_cestovni_ruch.pdf.
- [15] *Hlavní faktory regionálního rozvoje ČR- Kulturní potenciál, Cestovní ruch a Veřejná správa* [online]. 4.10.2007 [cit. 28. října 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rozvoj-regionu/factory-regionalniho-rozvoje-cr-kultura/1001179/46067/>.
- [16] *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007- 2013* [online]. říjen 2007 [cit. 28. října 2008]. Dostupné na WWW: http://old.mmr.cz/upload/files/cestovni_ruch/III._Koncepce_7.11.07.pdf.
- [17] *Strategie hospodářského růstu České republiky* [online]. 31.1.2006 [cit. 28. října 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/koncepce-a-politiky/strategie-hospodarskeho-rustu-cr/1000502/38890/>.
- [18] *Strategické plány rozvoje* [online]. 2007 [cit. 28. října 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.rdavysocina.cz/sluzby/strategie.html>.
- [19] Strategické dokumenty Městského úřadu v Humpolci
- [20] www.czso.cz
- [21] www.infohumpolec.cz

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1: Nejnavštěvovanější turistická místa za rok 2007.....	20
Tabulka 2: Základní informace o městě Humpolec.....	32
Tabulka 3: Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích s rozšířenou působností v kraji Vysočina.....	36
Tabulka 4: Ubytovací zařízení v Humpolci.....	40
Tabulka 5: Ubytovací zařízení v okolí Humpolce.....	41
Tabulka 6: Stravovací zařízení v Humpolci.....	41
Tabulka 7: Stravovací zařízení v okolí Humpolce.....	42
Tabulka 8: Cyklotrasy na Humpolecku.....	44
Tabulka 9: Pěší turistické trasy na Humpolecku.....	44
Tabulka 10: Běžecké lyžařské trasy na Humpolecku.....	46
 Obrázek 1: Mapa Humpolecka.....	 30

Seznam příloh

Příloha A: Statistiky cestovního ruchu České republiky

Příloha B: Mapa cestovního ruchu v kraji Vysočina

Příloha C: Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007-2013

PŘÍLOHY

Příloha A

Statistiky cestovního ruchu České republiky- údaje z 29. 5. 2008

Statistika cestovního ruchu v ČR					
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních					
Rok	Česká republika				
	Počet hostů	Index předchozí rok=100	nerezidenti	rezidenti	Počet přenocování
2000	10863772***		4772794	6090978	44199616
2001	11283185	103,9	5405239	5877946	39122187
2002	10415255	92,3	4742773	5672482	37109835
2003	11346482	108,9	5075756	6270726	39343250
2004	12219689	107,7	6061225	6158464	40780708
2005	12361793	101,2	6336128	6025665	40320477
2006	12724926	102,9	6435474	6289452	41447797
2007	12960921	101,9	6679704	6281217	40831072

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních za ČR celkem podle zemí za rok 2007				
Země	Počet hostů	Index předchozí rok=100	Počet přenocování	Délka přenocování
Hosté celkem	12960921	101,9	40831072	3,2
nerezidenti	6679704	103,8	20610186	3,1
v tom				
Německo	1549441	95,8	5634733	3,6
Spojené království	565470	99,9	1520357	2,7
Itálie	413085	103,5	1202820	2,9
Spojené státy americké	322214	100,1	938446	2,9
Rusko	321520	134,2	1706744	5,3
Slovensko	309255	109,7	871302	2,8
Polsko	298621	109,1	651238	2,2
Španělsko	256722	116,7	822399	3,2
Nizozemsko	247861	87,1	914484	3,7
Francie	236790	98,5	610394	2,6
rezidenti	6281217	99,9	20220886	3,2
Evropská unie	4795801	101,1	14568500	3

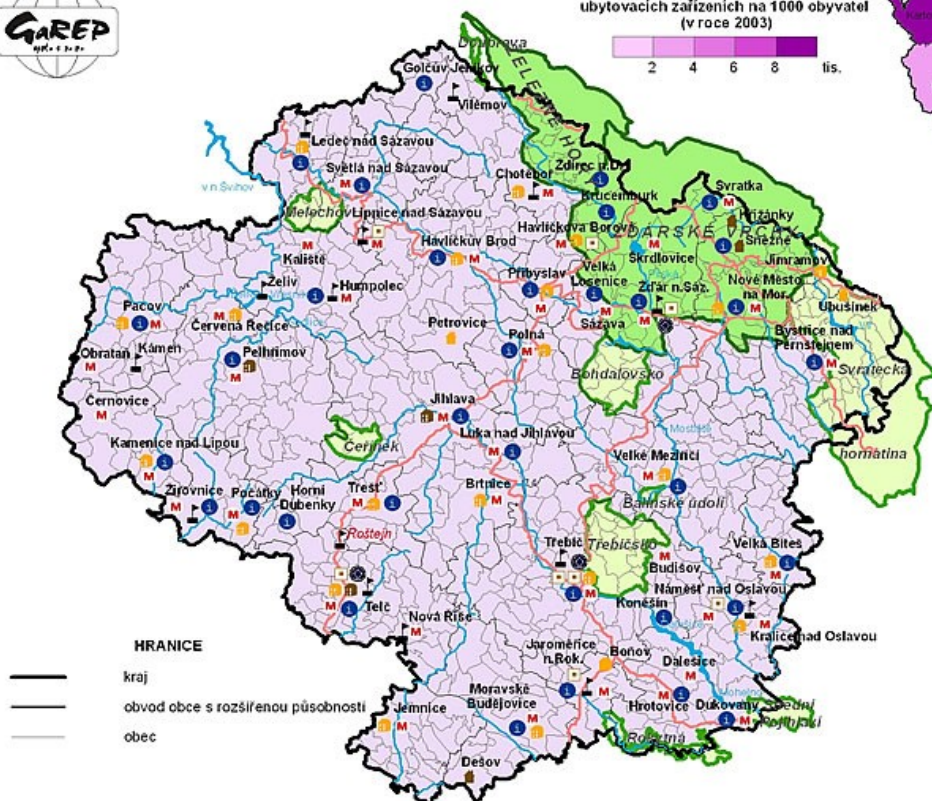
Zdroj:[Ministerstvo pro místní rozvoj]

CESTOVNÍ RUCH

Mapa 8

Počet přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních na 1000 obyvatel (v roce 2003)

- památka UNESCO
- národní kulturní památka - jiná
- hrad, zámek, klášter (přístupný veřejnosti)
- městská památková rezervace
- vesnická památková rezervace
- městská památková zóna
- vesnická památková zóna
- muzeum
- významná cyklostezka
- turistické informační centrum

ŽELEZNÉ HORY

chráněná krajinná oblast

Bohdalovsko

přírodní park

Humpolec obec významná pro cestovní ruch
 Roštejn hrad
 Mostátek vodní nádrž

pramen: NPÚ, ČSÚ, Kraj Vysočina

Příloha C

Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007–2013

Česká republika je významnou evropskou turistickou destinací založenou na atraktivitě svých historických památek, přírodních krás a zajímavostí, kultury jakož i na významném postavení městského cestovního ruchu. Rozhodující nabídku cestovního ruchu ČR je možné členit do následujících tématických oblastí:

- Městský a kulturní cestovní ruch
- Dovolená v přírodě
- Sportovní a aktivní dovolená
- Lázeňský cestovní ruch
- Kongresový a incentivní cestovní ruch
- Strategická vize a cíle

Česká republika disponuje historickým, přírodním a kulturním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu a lázeňství, v zemi se nachází množství historických, kulturních a technických památek, včetně památek zapsaných do seznamu UNESCO. Tento potenciál však v současnosti není zcela využíván, což je způsobeno především nedostatečnou infrastrukturou a nízkou kvalitou základních i doplňkových služeb cestovního ruchu, ale také problémy spojenými s kvalitou a kvalifikovaností pracovní síly, která v tomto odvětví působí. Prozatím podstatným faktorem, ovlivňujícím vyváženost cestovního ruchu v ČR je jeho výrazná koncentrace do hlavního města Prahy.

Vzhledem k tomu, že cestovní ruch patří k odvětvím s výrazným podílem na zaměstnanosti, je jeho rozvoj spojen s tvorbou nových pracovních míst, čímž přispívá ke snižování nezaměstnanosti a řešení problémů na ni navazujících.

Rozvoj cestovního ruchu České republiky pomocí moderních produktů cestovního ruchu vycházejících ze sociokulturních specifík regionů, jejich přírodního bohatství a historického, kulturního a technického dědictví, přispěje k socioekonomickému rozvoji regionů, který je zároveň šetrný vůči přírodním a jiným zdrojům, které jsou předmětem zájmu odvětví cestovního ruchu.

Strategická vize a cíle pro cestovní ruch v České republice vycházejí z toho, že hospodářství cestovního ruchu právě v České republice je do značné míry založeno na podnikání,

především na malém a středním podnikání. Z toho také vychází systém priorit a podpůrných opatření. Politika podpory cestovního ruchu je v České republice uplatňována jak na národní, tak na krajské i obecní úrovni.

Základní strategická vize cestovního ruchu pro období 2007 – 2013

Destinace Česká republika – jednička v srdci Evropy

Strategická vize cestovního ruchu pro období 2007 - 2013 představuje Českou republiku jako destinaci:

- s pozitivní mezinárodní image
- mající vysoce kvalitní a konkurenceschopné produkty a služby
- nabízející turistické zážitky, které naplní zákazníkovo očekávání pokud jde o přátelství, kvalitu životního prostředí, rozdílnosti mezi kulturami; bezpečnost (při cestování, pobytu, aktivitách)
- disponující značným kulturně historickým potenciálem
- generující národní a regionální příjmy
- zajišťující účinnou ochranu životního prostředí
- zajišťující atraktivní pracovní příležitosti v cestovním ruchu
- zajišťující osobám pracujícím v cestovním ruchu vzdělávání a rozšiřování si schopností a vědomostí pomocí vzdělávacích programů
- s funkční organizační strukturou
- respektující a podporující kulturu v celé její šíři
- respektující hlediska veřejného zdraví občanů ČR

Globální cíl

Globálním cílem (posláním) politiky cestovního ruchu je zvýšení ekonomické výkonnosti cestovního ruchu využitím a dalším rozvojem dostupného potenciálu a tím docílit zvýšení konkurenceschopnosti celého odvětví cestovního ruchu na národní i regionální úrovni, při respektování zájmů ochrany přírody a krajiny a dalších složek životního prostředí.

Hlavními strategickými cíli udržitelného rozvoje cestovního ruchu v České republice jsou:

1. Posílení postavení cestovního ruchu v národním hospodářství (růstu absolutní výše HDP vytvořeného cestovním ruchem, zvýšení zaměstnanosti v cestovním ruchu, podpora podnikání především MSP v cestovním ruchu).

2. Růst konkurenceschopnosti cestovního ruchu České republiky v evropském prostoru (měřený mj. růstem výdajů zahraničních turistů v ČR).

3. Růst objemu pobytového cestovního ruchu v České republice (včetně růstu objemu domácího cestovního ruchu).

4. Zachování kvality přírodního prostředí a složek životního prostředí, jež jsou v oblasti cestovního ruchu využívány a mohou být rozvojem cestovního ruchu ovlivněny.

Základní priority

Východiskem jsou koncepce cestovního ruchu ve vyspělých evropských zemích, které spočívají v podpoře 4 následujících pilířů, a to:

Tvorba vlastních konkurenceschopných turistických programů a produktů (rozvojová priorita 1), založených především na jejich atraktivnosti, jedinečnosti a neopakovatelnosti. Programy a produkty by měly šetrným způsobem využívat přírodních atraktivit, kulturní, historické a dalších objekty (tak aby jejich hodnota byla zachována i pro budoucí generace), a to v návaznosti na společenské aktivity, které by měly být provázány ve smyslu atraktivita – služba, příroda – společnost, měly by být zacíleny na určitý konkrétní typ návštěvníků a neměly by nijak výrazně zatěžovat životní prostředí.

Nezbytným předpokladem pro tvorbu a realizaci těchto programů a produktů je existence kvalitní základní a doprovodné infrastruktury a služeb cestovního ruchu (rozvojová priorita 2), na jejichž výstavbě a zejména modernizaci či rekonstrukci a provozu se budou největší měrou podílet malí a střední podnikatelé se znalostí konkrétního prostředí, kteří budou ke své činnosti potřebovat cílenou podporu.

Aby bylo možné turistické produkty a programy vytvořit a úspěšně je nabízet (prodávat), je nutné pro ně připravit odpovídající marketingovou podporu (rozvojová priorita 3), tedy zejména reklamu, propagaci, distribuci a prodej, za kterou stojí aktivní činnost lidského potenciálu (aktérů cestovního ruchu), a to na národní a regionální úrovni.

Celý postup přípravy a tvorby turistických programů a produktů je důležité založit na pružně fungující existenci (zakládáním) nezbytné organizační struktury cestovního ruchu (rozvojová priorita 4), s jasně vymezenými kompetencemi, to jak na regionální, tak nadregionální úrovni. Je zde počítáno zejména s odbornou veřejností - odbornými sdruženími profesionálů, asociacemi a svazy. V rámci této priority (sdružení podnikatelů a veřejné správy, poskytování informací – turistická informační centra, činnost regionálních organizací

cestovního ruchu, statistika cestovního ruchu, apod.) je nezbytná i finanční participace na činnosti uvedených institucí v zájmu vytvoření optimálních podmínek k respondenci a tím zisku rigorózních dat. S tímto posláním úzce souvisí zkvalitnění fungování správních orgánů a krizového managementu v oblasti cestovního ruchu v ČR. Specifickou oblastí zájmu bude podpora turistických klastrů.

Rozdíly mezi jednotlivými programovými dokumenty jsou potom závislé především na dosaženém stupni vlastní úrovně a výkonnosti sektoru cestovního ruchu na jedné straně, na straně druhé pak v úrovni jeho organizačního zajištění, národní propagace a marketingu na straně druhé.

V tomto kontextu mezinárodního srovnání stavu rozvoje a konkurenceschopnosti cestovního ruchu ČR, v souladu se stanovenými cíly a opatřeními minulých Konceptů státní politiky cestovního ruchu ČR z let 1999 a 2002 - 2006, v souladu s aktuálními národními programovými dokumenty České republiky (NRP na léta 2007-2013, Strategie regionálního rozvoje ČR, Politika územního rozvoje, návrhy IOP, ROP a dalšími relevantními operačními programy na období 2007-2013), jakož i v souladu s výsledky širokých diskusí mezi MMR a nejvýznamnějšími regionálními aktéry v oblasti cestovního ruchu (zejm. Komise rady Asociace krajů ČR pro cestovní ruch, Asociace turistických regionů ČR) jsou pro období 2007-2013 navrhovány následující priority a opatření pro podporu cestovního ruchu:

Priorita 1: Podpora tvorby konkurenceschopných národních a regionálních produktů cestovního ruchu

- Opatření 1: Podpora tvorby nosných národních produktů cestovního ruchu
- Opatření 2: Podpora tvorby specifických regionálních produktů cestovního ruchu šetrných k životnímu prostředí

Priorita 2: Podpora budování a zkvalitňování infrastruktury a služeb cestovního ruchu

- Opatření 1: Rekonstrukce a výstavba kvalitní základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu
- Opatření 2: Podpora rekonstrukce kulturně-historických památek a zachování přírodních lokalit využívaných pro cestovní ruch s akcentem jejich sekundárního využití
- Opatření 3: Zkvalitňování služeb cestovního ruchu
- Opatření 4: Podpora šetrných forem cestovního ruchu

Priorita 3: Marketingová podpora cestovního ruchu a rozvoj lidských zdrojů

- Opatření 1: Marketingová podpora (propagace) cestovního ruchu na mezinárodní, národní a regionální úrovni včetně podpory prodeje produktů cestovního ruchu, zejména zvýšení účinnosti zahraniční prezentace České republiky jako významné turistické destinace na světovém trhu cestovního ruchu
- Opatření 2: Zkvalitnění statistiky a informací o cestovním ruchu (výrazné zlepšení kvality a obsahu lokální a regionální statistiky cestovního ruchu ve spolupráci s Krajskými úřady a ČSÚ, zavedení regionálních satelitních účtů cestovního ruchu, vybudování národního informačního a rezervačního systému cestovního ruchu)
- Opatření 3: Zkvalitňování vzdělávání a přípravy lidských zdrojů v cestovním ruchu, podpora výzkumu, vývoje a inovací v cestovním ruchu

Priorita 4: Podpora budování a vytváření organizační struktury cestovního ruchu

- Opatření 1: Podpora zakládání a činnosti organizací cestovního ruchu na regionální a lokální úrovni
- Opatření 2: Podpora činnosti turistických informačních center
- Opatření 3: Podpora spolupráce mezi veřejným a podnikatelským sektorem, neziskovými organizacemi a profesními a zájmovými sdruženími v cestovním ruchu
- Opatření 4: Zkvalitnění fungování správních orgánů a krizového managementu v oblasti cestovního ruchu v ČR

Zdroj: [Ministerstvo pro místní rozvoj]